

Vejledning om tilbagetrækning og tilbagekaldelse af fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer

(Tilbagetrækningsvejledningen)

13. oktober 2016

J.nr. 2015-28-33-00077

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	4
1.1	Hvem er vejledningen rettet til	4
1.2	Opbygning af vejledningen	5
2.	Begreber ved tilbagetrækning og tilbagekaldelse	5
2.1	Begreber ved tilbagetrækning og tilbagekaldelse	5
3.	Fødevarer – hvad står der i reglerne om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?	8
3.1	Fødevarer må ikke markedsføres, hvis de er farlige – artikel 14	9
3.2	Er fødevareren sundhedsskadelig?	10
3.3	Er fødevareren uegnet til menneskeføde?	10
3.4	Specifikke regler om fødevareresikkerhed	11
3.5	En farlig fødevarer skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes – artikel 19	12
3.6	Pligt til at informere Fødevarestyrelsen, andre virksomheder og forbrugere – artikel 19	13
4.	Foder – hvad står der i reglerne om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?	14
4.1	Foder må ikke markedsføres, hvis det er farligt – artikel 15	15
4.2	Specifikke regler om foder- og fødevareresikkerhed	16
4.3	Farligt foder skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes – artikel 20	17
4.4	Pligt til at informere Fødevarestyrelsen, andre virksomheder og slutbrugere	18
5.	Fødevarekontaktmaterialer – hvad står der i reglerne om tilbagetrækning / tilbagekaldelse?	19
5.1	Fødevarekontaktmaterialers afsmitning til fødevarer	19
5.2	Tilbagetrækning af fødevarekontaktmaterialer	20
6.	Fødevarer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning / tilbagekaldelse?	21
6.1	I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække/tilbagekalde en fødevarer?	22
6.2	Er fødevareren lovlig?	22
6.3	Kan fødevareren være farlig?	23
7.	Foder – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse	24
7.1	I hvilken situation overvejer virksomheden at trække tilbage eller tilbagekalde et foder?	24
7.2	Er foderet lovligt?	25
7.3	Er foderet farligt?	26
8.	Fødevarekontaktmaterialer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse	26

8.1 I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække/tilbagekalde et fødevarekontaktmateriale?	27
8.2 Er fødevarekontaktmaterialet lovligt?	27
8.3 Overholder fødevarekontaktmaterialet de generelle krav til fødevarer sikkerhed?	28
9. Fødevaren er farlig, men overholder specifikke regler om fødevarer sikkerhed – forbrugere er blevet syge	29
9.1 Hvilke overvejelser skal virksomheden gøre sig – er fødevaren farlig?	29
9.2 Hvad skal der ske med fødevarerne?	30
9.3 Eksempel, hvor en fødevare overholder specifikke krav i fødevarelovgivningen, men forbrugere er blevet syge	30
10. Fødevaren er ikke farlig, men udgør en risiko for visse særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere	31
10.1 Hvilke overvejelser skal virksomheden gøre sig – risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere?	31
10.2 Hvad skal der ske med fødevarerne – risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere?	31
10.3 Eksempler på fødevarer, som overholder specifikke regler, men som kan give fx allergisk reaktion hos visse forbrugere	31
11. Fødevaren er farlig	32
11.1 Tre situationer med farlige fødevarer	32
11.2 Hvad skal ske med de farlige fødevarer?	33
11.3 Eksempler med ulovlige og/eller farlige fødevarer	33
12. Fødevaren er ulovlig, men ikke farlig	34
12.1 Hvad skal der ske med en ulovlig fødevare, der ikke er farlig?	34
12.1 Hvad skal der ske med en ulovlig fødevare, der ikke er farlig?	34
13. Foder – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse	35
13.1 Afgrænsning af et parti foder	35
13.2 Eksempel på foder, som er ulovligt, men ikke farligt	36
13.3 Eksempler på foder, som er ulovligt og farligt	36
14. Fødevarekontaktmaterialer – særlige forhold ved tilbagetrækning / tilbagekaldelse	37
14.1 Overskridelse af grænseværdi for fødevarekontaktmaterialer	37
14.2 Eksempel på tilbagetrækning/tilbagekaldelse af fødevarekontaktmaterialer	37
15. Brug af risikovurdering – fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer	38
15.1 Brug af risikovurderinger	38
15.2 Risikovurderingen er uklar – fødevarer og foder	39
15.3 Brug af forsigtighedsprincippet – fødevarer og foder	39

16. Sporbarhed og oplysninger, der identificerer farlige produkter	39
16.1 Hvad skal virksomheden gøre ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse?	39
16.2 Hvilke(t) parti(er) drejer det sig om?	41
16.3 Hvordan kan virksomheden identificere produktet og partiet (-erne)?	42
16.4 Hvem har leveret partiet (-erne) til virksomheden?	43
16.5 Hvem har virksomheden leveret produkter fra partiet (-erne) til?	44
17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarestyrelsen	44
17.1 Hvad skal virksomheden gøre for at informere andre virksomheder og Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?	45
17.2 Information til leverandøren om tilbagetrækning/tilbagekaldelse	45
17.3 Information til aftagere om tilbagetrækning/tilbagekaldelse	46
17.4 Information til Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse	46
18. Information til forbrugerne/slutbrugerne	48
18.1 Hvad skal virksomheden gøre for at informere forbrugerne/slutbrugerne om tilbagekaldelsen?	48
18.2 Pressemeddelelse	49
18.3 Opslag på salgsstedet	50
18.4 Særligt for virksomheder med salg via internettet	50
18.5 Særligt for fodervirksomheder	50
19. Hvad sker der, hvis virksomheden ikke trækker tilbage/kalder tilbage?	50
19.1 Sanktionering og offentliggørelse	51
20. Fødevarestyrelsens rolle i forbindelse med tilbagetrækning/tilbagekaldelse	51
20.1 Fødevarestyrelsens vurdering af farlighed	51
20.2 Fødevarestyrelsens ansvar for at indhente oplysninger om produkt, oprindelse m.m.	52
20.3 Fødevarestyrelsens udsendelse af web-alert og pressemeddelelse	52
20.4 Fødevarestyrelsens information til EU Rapid Alert systemet	54
20.5 Fødevarestyrelsens kontrol med forløb af tilbagetrækning/tilbagekaldelse	54
20.6 Fødevarestyrelsens information om farlige produkter, som ikke markedsføres i Danmark ..	55
21. Begrænsning af oplysninger der kan offentliggøres - tavshedspligt/aktindsigt	55
21.1 Fødevarestyrelsens pligt til at informere offentligheden	55
Bilag 1. Oversigt over regler for tilbagetrækning og tilbagekaldelse som er nævnt i vejledningen	57
Bilag 2. Definitioner	60

1. Indledning

Denne vejledning handler om, hvordan virksomheder og Fødevarestyrelsen skal agere i sager om tilbagetrækning og tilbagekaldelse af fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer. Vejledningen beskriver reglerne for tilbagetrækning fra virksomheder og tilbagekaldelse fra forbrugere, og for hvornår og hvordan virksomheder og Fødevarestyrelsen skal informere forbrugerne om, at der er farlige fødevarer, foder eller fødevarekontaktmaterialer på markedet. Vejledningen giver også eksempler på, hvordan reglerne kan overholdes i praksis.

Vejledningen handler ikke om sager, hvor en fødevarer, et foder eller et fødevarekontaktmateriale bliver taget ud af handelen på grund af kvalitetsfejl, fx brug af forkert farve emballage, forkert pakningsstørrelse eller type, hvis varen ikke samtidig betragtes som farlig eller ulovlig.

Se mere om:

[1.1 Hvem er vejledningen rettet til](#)

[1.2 Opbygning af vejledningen](#)

Se også:

[3. Fødevarer - hvad står der i reglerne om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?](#)

[4. Foder - hvad står der i reglerne om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?](#)

[5. Fødevarekontaktmaterialer - hvad står der i reglerne om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?](#)

[6. Fødevarer - hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse?](#)

[7. Foder - hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse?](#)

[8. Fødevarekontaktmaterialer - hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning / tilbagekaldelse?](#)

1.1 Hvem er vejledningen rettet til

Vejledningen retter sig til fødevarevirksomheder, fodervirksomheder og fødevarekontaktmateriale- virksomheder i alle led i produktions-, forarbejdnings-, opbevarings-, købs-, salgs- og distributionskæden.

Vejledningen er også tænkt som en hjælp til Fødevarestyrelsens tilsynsførende, som fører tilsyn med, at virksomhederne overholder reglerne om foder- og fødevarer sikkerhed og reglerne for fødevarekontaktmaterialer.

Vejledningen retter sig endvidere til Fødevarestyrelsens Fødevareberedskabsenhed, som har ansvar for det overordnede fødevareberedskab. Enheden har bl.a. ansvar for at koordinere sager om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, at offentliggøre tilbagekaldelser på Fødevarestyrelsens hjemmeside, at opklare udbrudssager og er kontaktpunkt til EU's Ra-

pid Alert System (RASFF) og EU's AAC systemer til administrativ bistand og samarbejde om kontrol (AAC - Administrative Assistance and Cooperation System).

1.2 Opbygning af vejledningen

Vejledningen er opbygget i afsnit:

- Afsnit 1-5 er indledende afsnit om reglerne for tilbagetrækning og tilbagekaldelse af **fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer**.
- Afsnit 6 beskriver, hvordan en **fødevarevirksomhed** skal handle ved overvejelser om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af fødevarer og er en indgang til afsnit 9-12 som opstiller en række situationer, hvor en virksomhed skal overveje at trække/kalde **fødevarer** tilbage, og vejleder i håndtering af situationen.
- Afsnit 7 beskriver, hvordan en **fodervirksomhed** skal handle ved overvejelser om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af foder, og er en indgang til afsnit 13 om særlige forhold for foder.
- Afsnit 8 beskriver, hvordan en **fødevarekontaktmaterialevirksomhed** skal handle ved overvejelser om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af fødevarekontaktmaterialer, og er en indgang til afsnit 14 om særlige forhold for fødevarekontaktmaterialer.
- Afsnit 15-19 retter sig til både **fødevare-, foder- og fødevarekontaktmaterialevirksomheder** med praktisk vejledning om håndtering af en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse.
- Afsnit 20- 21 handler om Fødevarestyrelsens opgaver og tavshedspligt.
- Bilag.

2. Begreber ved tilbagetrækning og tilbagekaldelse

I forbindelse med tilbagetrækning og tilbagekaldelse bliver der brugt nogle begreber.

Se mere om:

2.1 Begreber ved tilbagetrækning og tilbagekaldelse

2.1 Begreber ved tilbagetrækning og tilbagekaldelse

Der bliver brugt en række begreber i forbindelse med tilbagetrækning og tilbagekaldelse. Se nedenfor og i bilag 2.

Tilbagetrækning

Tilbagetrækning er den proces, hvor et produkt, fx en fødevare, et foder eller et fødevarekontaktmateriale, bliver fjernet fra handelskæden, førend det er nået ud til forbrugeren/slutbrugeren. Tilbagetrækning har til formål at forhindre, at et produkt bliver distribueret, udstillet eller tilbudt til forbrugerne/slutbrugerne.

En tilbagetrækning kan starte i ethvert led i handelskæden og vil omfatte alle de led i handelskæden som har/har haft varen.

[Fødevareforordningen, artikel 19, stk. 1-2](#)

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1-2](#)

[Markedsføringsforordningen, artikel 5](#)

[Kommissionens vejledning til fødevareforordningen, artikel 19 og 20](#)

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8, stk. 1](#)

Tilbagekaldelse

Tilbagekaldelse er enhver foranstaltning med henblik på, at de endelige forbrugere/slutbrugere returnerer et farligt produkt, der allerede er leveret eller stillet til rådighed for forbrugerne af en fødevarevirksomhed eller en fødevarekontaktmaterialevirksomhed eller for slutbrugeren af en fodervirksomhed. Det betyder med andre ord, at forbrugerne anmodes om at tage produktet tilbage til det sted, hvor købet er foretaget, eller at destruere produktet.

En tilbagekaldelse består af en tilbagetrækning fra alle handelsled og af en aktiv information til forbrugere/slutbrugere om at returnere eller destruere produktet.

Tilbagekaldelsen er nødvendig, når andre foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at opnå et højt niveau af sundhedsbeskyttelse.

[Fødevareforordningen, artikel 19, stk. 1](#)

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1](#)

[Markedsføringsforordningen, artikel 5](#)

[Kommissionens vejledning til fødevareforordningen, artikel 19 og 20](#)

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8, stk. 2](#)

Grafik. Forskel på salgsstop, tilbagetrækning og tilbagekaldelse.

Skematisk oversigt over, hvornår virksomheden skal starte en tilbagetrækning eller en tilbagekaldelse.

	Stop udlevering af produktet fra virksomheden – salgsstop	Produktet skal trækkes tilbage	Produktet skal kaldes tilbage
Produktet er endnu ikke blevet markedsført fra produktionsvirksomheden i Danmark	X	Ikke nødvendigt	Ikke nødvendigt
Produktet er importeret/samhandlet, men er endnu ikke blevet markedsført fra importvirksomheden/første modtagervirksomhed i Danmark	X (Kontakt Fødevarestyrelsen)	Ikke nødvendigt	Ikke nødvendigt
Produktet er markedsført til andre virksomheder, men endnu ikke til den endelige forbruger/slutbruger	X	X (Kontakt leverandør, aftagere og Fødevarestyrelsen)	Ikke nødvendigt
Produktet er modtaget fra en anden dansk virksomhed, men er endnu ikke markedsført til andre virksomheder eller til den endelige forbruger/slutbruger	X	X (Kontakt leverandør og Fødevarestyrelsen)	Ikke nødvendigt
Produktet er markedsført til andre virksomheder og er/kan være solgt til den endelige forbruger/slutbruger	X	X (Kontakt leverandør, aftagere og Fødevarestyrelsen)	X (Kontakt leverandør, aftagere og Fødevarestyrelsen og informer forbrugere/slutbrugere)

Web-alert

En web-alert er en meddelelse til offentligheden på Fødevarestyrelsens hjemmeside www.fvst.dk om, at en farlig fødevarer eller et fødevarerkontaktmateriale bliver tilbagekaldt fra forbrugerne. Web-alerten giver forbrugerne og virksomhederne mulighed for at se, om de har produktet i deres husholdning eller virksomhed og dermed kan undgå at bruge produktet.

Proportionalitetsprincip

Proportionalitetsprincippet indebærer, at man som myndighed ikke må foretage et større indgreb end nødvendigt. Myndigheden er forpligtet til at vælge den mindst indgribende foranstaltning i de tilfælde, hvor man har et valg mellem flere foranstaltninger til at opnå det ønskede resultat. I sager om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse skal myndigheden derfor vurdere, om man med en mindre indgribende foranstaltning kan opnå det samme mål.

Forbrugere

”Forbrugere” bruges i forbindelse med tilbagetrækning og tilbagekaldelse som betegnelse for det, der i fødevarerforordningens forstand er defineret som ”endelige forbrugere”. Dvs. den forbruger af en fødevarer, som ikke bruger varen som led i operationer eller aktiviteter i forbindelse med en fødevareraktivitet.

”Forbrugere” bruges på samme måde for fødevarerkontaktmaterialer som for fødevarer.

Slutbrugere

Slutbrugeren af et foder bruges som betegnelse for den, der står for udfodring af foderet, dvs. landmanden eller dyreejeren.

3. Fødevarer – hvad står der i reglerne om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

Reglerne om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af fødevarer står i fødevarerforordningen med tilhørende vejledning.

Fødevarerforordningen

[Kommissionens vejledning til fødevarerforordningen](#)

Se mere om:

[3.1 Fødevarer må ikke markedsføres, hvis de er farlige – artikel 14](#)

[3.2 Er fødevarer sundhedsskadelig?](#)

[3.3 Er fødevarer uegnet til menneskeføde?](#)

3.4 Specifikke regler om fødevareresikkerhed

3.5 En farlig fødevarer skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes – artikel 19

3.6 Pligt til at informere Fødevarestyrelsen, andre virksomheder og forbrugere – artikel 19

3.1 Fødevarer må ikke markedsføres, hvis de er farlige – artikel 14

Fødevarer må ikke markedsføres, hvis de er farlige.

[Fødevareforordningen, artikel 14, stk. 1](#)

Fødevarer betragtes som farlige, hvis de anses for at være enten:

- sundhedsskadelige eller
- uegnede til menneskeføde.

[Fødevareforordningen, artikel 14, stk. 2](#)

Når virksomheden skal afgøre, om en fødevarer er farlig, skal virksomheden tage hensyn til:

- Hvordan forbrugerne normalt vil bruge fødevareren.
- Hvilke oplysninger der følger med fødevareren.

Se mere i afsnit [3.2 Er fødevareren sundhedsskadelig?](#) og afsnit [3.3 Er fødevareren uegnet til menneskeføde?](#)

Formålet med artikel 14 er at beskytte forbrugerne mod fødevarer, der er farlige, dvs. enten er sundhedsskadelige eller uegnede til menneskeføde. Artikel 14 fastsætter, hvornår en fødevarer må betragtes som farlig. Artikel 14 skal ses i sammenhæng med artikel 19. Hvis fødevareren er farlig og allerede i omsætning, skal kravene i artikel 19 opfyldes for at sikre, at sådanne fødevarer bliver trukket tilbage, og at Fødevarestyrelsen bliver informeret om det.

Ud over den mere overordnede artikel 14 er der også specifikke regler, der er fastsat ud fra fødevareresikkerhedsmæssige hensyn, og som altså supplerer fødevareforordningens generelle krav om, at fødevarer ikke må være farlige. Se mere:

3.4 Specifikke regler om fødevareresikkerhed

Fødevarer anses i udgangspunktet for farlige, hvis fødevarerne ikke overholder de specifikke regler til fødevareresikkerheden, og fødevarerne anses dermed i udgangspunktet også for ulovlige.

[Fødevareforordningen, artikel 14, stk. 7](#)

Se mere om vurderingen af ulovlige fødevarer i afsnit:

6. Fødevarer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

9. Fødevarer er farlig, men overholder specifikke regler om fødevarer sikkerhed – forbrugere er blevet syge

10. Fødevarer er ikke farlig, men udgør en risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere

12. Fødevarer er ulovlig, men ikke farlig

3.2 Er fødevarer sundhedsskadelig?

Når virksomheden skal afgøre, om en fødevarer er sundhedsskadelig, skal virksomheden tage hensyn til:

- Fødevarerens sandsynlige umiddelbare og/eller kortsigtede og/eller langsigtede indvirkning på sundheden hos personer, der indtager fødevarer, samt hos kommende generationer.
- Sandsynlige kumulative toksiske indvirkninger.
- At en bestemt kategori af forbrugere kan være særlig sundhedsmæssigt følsomme over for en fødevarer, der er bestemt til den pågældende kategori af forbrugere.

[Fødevarerforordningen, artikel 14, stk. 4](#)

Fødevarer kan være sundhedsskadelige, selv om skaden er kumulativ eller først viser sig over en lang periode. Fx kan visse miljøforureninger (fx dioxin, methyl-kviksølv eller kræftfremkaldende stoffer) eller procesforureninger (dannelse af fx akrylamid), der ophobes i kroppen, på længere sigt medføre varige skader også i de kommende generationer. Hvis disse stoffer indgår i for høje mængder i en fødevarer, vil det være relevant at inddrage i vurderingen af, om fødevarer er sundhedsskadelig.

Se mere om farlighedsvurdering og eksempler på sundhedsskadelige fødevarer i afsnit:

6. Fødevarer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

11. Fødevarer er farlig

3.3 Er fødevarer uegnet til menneskeføde?

Når virksomheden skal afgøre, om en fødevarer er uegnet til menneskeføde, skal virksomheden tage hensyn til, om fødevarer er uacceptabel til menneskeføde, hvis den anvendes som tiltænkt, fordi den er forurenet af udefra kommende forhold eller på anden måde, eller på grund af forrådnelse, nedbrydning eller fordærv.

[Fødevarerforordningen, artikel 14, stk. 5](#)

Virksomheden skal fx forholde sig til, om fødevarer har en uacceptabel smag eller lugt, eller om den er åbenlyst forringet, fx med råd eller mug. Det er også uacceptabelt, hvis der er fremmedlegemer i fødevarer, fx glasstykker, skadedyr eller rester efter skadedyr. I disse situationer er fødevarer uegnet til menneskeføde og dermed farlig.

Se mere om farlighedsvurdering og eksempler på fødevarer, der er uegnet til menneskeføde i:

6. Fødevarer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

11. Fødevarer er farlig

3.4 Specifikke regler om fødevarer sikkerhed

Der er en række specifikke regler om fødevarer sikkerhed

[Fødevarerforordningen, artikel 14, stk. 7](#)

De specifikke regler om fødevarer sikkerhed er fx kriterier eller grænseværdier, der er fastsat ud fra fødevarer sikkerhedsmæssige hensyn i fødevarer lovgivningen.

Hvis en fødevarer overskrider et kriterie eller en grænseværdi fastsat ud fra fødevarer sikkerhedsmæssige hensyn i lovgivningen, vil det som udgangspunkt betyde, at fødevarer er sundhedsskadelig eller uegnet til konsum og dermed farlig efter fødevarerforordningens artikel 14, stk. 2.

Eksempler på regler med særlige kriterier eller grænseværdier, der er fastsat ud fra fødevarer sikkerhedsmæssige hensyn:

[Visse bestemmelser i mikrobiologiforordningen](#)

[Visse bestemmelser i forordning om bestemte forurenende stoffer i fødevarer](#)

[Visse bestemmelser i mærkningsbekendtgørelsen](#)

[Visse bestemmelser i mærkningsforordningen](#)

Lovgivningen indeholder også krav til fødevarer, der er fastsat ud fra andre hensyn end fødevarer sikkerhed, fx:

- Miljøhensyn (bestråling, visse pesticider, GMO).
- Hensyn til anvendelsen af produktet (visse pesticider, veterinærmedicinske produkter).
- Industrielle hensyn (visse tilsætningsstoffer).
- Vildledning.

I disse tilfælde kan det være relevant, at Fødevarerstyrelsen foretager eller får foretaget en vurdering af, om en overtrædelse af kravet i en konkret sag også betyder, at fødevarer er farlig efter fødevarerforordningens artikel 14. Hvis fødevarer ikke er farlig, er der alene tale om, at fødevarer ikke overholder lovgivningen og dermed er ulovlig. Ulovlige fødevarer må ikke markedsføres.

Se mere om:

3.1 Fødevarer må ikke markedsføres, hvis de er farlige – artikel 14

6. Fødevarer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

15. Brug af risikovurdering – fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer

Se eksempler på lovlige og ulovlige fødevarer i afsnit:

8. Fødevarekontaktmaterialer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

9. Fødevaren er farlig, men overholder specifikke regler om fødevaresikkerhed – forbrugere er blevet syge

10. Fødevaren er ikke farlig, men udgør en risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme personer

11. Fødevaren er farlig

12. Fødevaren er ulovlig, men ikke farlig

15. Brug af risikovurdering – fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer

3.5 En farlig fødevare skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes – artikel 19

Hvis en fødevare er farlig, skal den trækkes tilbage fra markedet. Er fødevaren nået ud til forbrugerne, skal den tilbagekaldes.

Alle fødevarevirksomheder både med og uden produktion er forpligtede til at trække fødevarer tilbage.

En virksomhed skal trække en fødevare tilbage, hvis den antager eller har grund til at antage, at en fødevare, som virksomheden har importeret, produceret, tilvirket, forarbejdet eller distribueret, ikke overholder kravene til fødevaresikkerhed, og fødevaren ikke længere er under virksomhedens umiddelbare kontrol.

[Fødevareforordningen, artikel 19, stk. 1](#)

Virksomheden skal trække fødevaren tilbage, hvis:

- Fødevaren antages at være farlig, og
- markedsføringen er påbegyndt.

Hvis fødevaren endnu ikke har forladt produktionsvirksomheden eller importøren og stadig er under denne virksomheds fysiske kontrol, er der ikke behov for en tilbagetrækning.

Der er heller ikke behov for en tilbagetrækning, hvis fødevaren i sin helhed befinder sig på et lager, og virksomheden stadig har den fulde, økonomiske og juridiske råderet over fødevaren.

Detailvirksomheder uden tilvirkning, engrosvirksomheder uden produktion/forarbejdning og distributionsvirksomheder skal også trække en farlig fødevarer tilbage – Selvom disse virksomheder ikke har samme indflydelse på fødevarernes indpakning, mærkning, sikkerhed eller integritet.

[Fødevarerforordningen, artikel 19, stk. 2](#)

Virksomheden skal også orientere sin eventuelle leverandør eller producenten, hvis der er et fødevarerikkerhedsmæssigt problem med en fødevarer.

Hvis fødevareren er nået ud til de endelige forbrugere, skal virksomheden tilbagekalde fødevareren.

[Fødevarerforordningen, artikel 19, stk. 1, 2. punktum](#)

[Fødevarerforordningen, artikel 19, stk. 2](#)

Se mere om procedurerne for tilbagetrækning og tilbagekaldelse samt om pligten til at informere leverandører, aftagere mv.:

16. Sporbarhed og virksomhedens pligt til at have oplysninger, der identificerer farlige fødevarer, foder eller fødevarerkontaktmaterialer

17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarerstyrelsen

18. Information til forbrugere/slutbrugere

3.6 Pligt til at informere Fødevarerstyrelsen, andre virksomheder og forbrugere – artikel 19

Virksomheden skal informere Fødevarerstyrelsen, hvis virksomheden antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, den markedsfører, ikke overholder kravene til fødevarerikkerhed efter artikel 14.

[Fødevarerforordningen, artikel 19, stk. 1, 1. punktum](#)

Hvis virksomheden antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, virksomheden har markedsført, kan være sundhedsskadelig, skal virksomheden *straks* underrette Fødevarerstyrelsen. Der er altså en skærpet underretningspligt, der gælder fra et tidligere tidspunkt end i de tilfælde, hvor virksomheden anser fødevareren for at være uegnet til konsum. Virksomheden skal detaljeret oplyse om, hvad virksomheden har gjort for at forebygge, at forbrugere bliver udsat for risikoen.

[Fødevareforordningen, artikel 19, stk. 3](#)

Virksomheden skal trække en farlig fødevarer tilbage, hvis fødevarer har forladt virksomhedens umiddelbare kontrol.

Virksomheden skal også som led i tilbagetrækningen hurtigst muligt informere de virksomheder, som den har modtaget fødevarer fra eller sendt fødevarer til.

Hvis en fødevarer er nået ud til forbrugerne, skal virksomheden effektivt og præcist informere forbrugerne om baggrunden for, at fødevarer kaldes tilbage. Se afsnit 18. Information til forbrugerne/slutbrugerne

[Fødevareforordningen, artikel 19, stk. 1, 2. punktum.](#)

Pligten til at informere forbrugerne ligger som udgangspunkt hos den virksomhed, der har udført den sidste håndtering af fødevarer, herunder færdigpakket og mærket fødevarer med henblik på salg til den endelige forbruger.

Se også definitionen af færdigpakket i:

[Mærkningsbekendtgørelsen, § 2, stk. 1, nr. 5](#)

Pligten til at informere forbrugerne gælder også for cateringvirksomheder, som leverer til blandt andet frokostordninger eller selskaber. Modtagerne i disse situationer er ofte ikke en anden fødevarer virksomhed, men selskaber eller medarbejdere, som skal betragtes som forbrugere.

Se mere om informationspligt:

17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarestyrelsen

18. Information til forbrugerne/slutbrugerne

4. Foder – hvad står der i reglerne om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

Reglerne om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af foder til dyr, der bruges i fødevarer produktionen, står i fødevarer forordningen med tilhørende vejledning. Reglerne for foder til dyr, herunder dyr der ikke bruges i fødevarer produktionen, står i markedsføringsforordningen.

[Fødevareforordningen](#)

[Markedsføringsforordningen](#)

[Kommissionens vejledning til fødevareforordningen](#)

[Foderbekendtgørelsen](#)

Se mere om:

[4.1 Foder må ikke markedsføres, hvis det er farligt – artikel 15](#)

[4.2 Specifikke regler om foder- og fødevarerikkerhed](#)

[4.3 Farligt foder skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes – artikel 20](#)

[4.4 Pligt til at informere Fødevarestyrelsen, andre virksomheder og slutbrugere](#)

4.1 Foder må ikke markedsføres, hvis det er farligt – artikel 15

Foder må ikke markedsføres, hvis det er farligt.

[Fødevareforordningens artikel 15, stk. 1](#)

[Markedsføringsforordningen, artikel 4, stk. 1](#)

Et foder betragtes som farligt, hvis det anses for enten:

- at have en negativ indvirkning på menneskers sundhed eller dyrs sundhed og velfærd samt på miljøet, eller
- at gøre en fødevarer, der stammer fra dyrene, farligt at anvende til menneskeføde.

[Fødevareforordningen, artikel 15, stk. 2](#)

[Markedsføringsforordningen, artikel 4, stk. 1](#)

Ved farlighedsvurderingen bør virksomheden bl.a. tage hensyn til:

- Såvel umiddelbar, kortsigtet som langsigtet indvirkning på menneskers og dyrs sundhed.
- Kumulative indvirkninger – virkningen forstærkes ved ophobning i kroppen hos mennesker og dyr over tid evt. i kombination med andre stoffer.

Virksomheden skal altid vurdere, om et foder kan betragtes som farligt, bl.a. ud fra de specifikke regler om foder- og fødevarerikkerhed. Se afsnit [4.2 Specifikke regler om foder- og fødevarerikkerhed](#).

4.2 Specifikke regler om foder- og fødevarer sikkerhed

Der er en række specifikke regler om fodersikkerhed.

[Fødevarerforordningen, artikel 15, stk. 4](#)

De specifikke regler om fodersikkerhed er fx kriterier eller grænseværdier, der er fastsat i lovgivningen ud fra hensyn til foder- og fødevarer sikkerhed, miljø og dyresundhed.

En overskridelse af disse kriterier eller grænseværdier i lovgivningen vil som udgangspunkt betyde, at foderet er farligt efter fødevarerforordningens artikel 15, stk. 2. Se afsnit 4.1 Foder må ikke markedsføres, hvis det er farligt – artikel 15.

Eksempler på regler med særlige kriterier eller grænseværdier, der er fastsat ud fra hensyn til foder- eller fødevarer sikkerhed, miljø og dyresundhed:

[Visse bestemmelser i bekendtgørelse om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr](#)

[Visse bestemmelser i foderhygiejneforordningen](#)

[Visse bestemmelser i TSE-forordningen \(artikel 7, bilag IV\)](#)

[Visse bestemmelser i forordningerne om animalske biprodukter, der omhandler foder](#)

Særlige nationale retningslinjer (fx retningslinjer for tilstedeværelse af visse salmonella serotyper)

Lovgivningen indeholder også krav til foder, der er fastsat ud fra andre hensyn end foder- eller fødevarer sikkerhed samt dyresundhed, fx:

- Miljøhensyn (pesticider, tilstedeværelse af visse plantearter fx bynke ambrosie).
- Vildledning.

I disse tilfælde kan det være relevant, at Fødevarerstyrelsen foretager eller får foretaget en vurdering af, om en overtrædelse af kravene i en konkret sag også betyder, at foderet er farligt efter fødevarerforordningens artikel 15. Er foderet ikke farligt, er der alene tale om, at foderet ikke overholder lovgivningen og dermed er ulovligt. Ulovligt foder må ikke markedsføres.

Virksomheden skal også tage kravene til fødevarer sikkerhed efter artikel 14 med i vurderingen af foder, der anvendes til udfodring til dyr, der indgår i fødevarerproduktionen. Hvis et foder ikke i sig selv er farligt for dyresundheden, men medfører, at en fødevarer produceret med materiale fra dyrene i, efterfølgende skal betragtes som farlig, så vil foderet skulle betragtes som farligt. Fx et højt indhold af dioxin i foder til høner vil medføre, at der er et højt indhold af dioxin i æggene.

[Fødevarerforordningen, artikel 15, stk. 2, anden tankestreg](#)

Se eksempler på lovligt og ulovligt foder:

13. Foder – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse

4.3 Farligt foder skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes – artikel 20

Hvis et foder er farligt, skal virksomheden trække foderet tilbage fra markedet. Produktet skal fjernes fra handelskæden. Hvis foderet er nået ud til slutbrugeren, skal virksomheden tilbagekalde foderet. Dvs., at virksomheden skal tilbagetrække foderet og underrette slutbrugere om, at foderet er farligt og ikke må bruges.

[Fødevareforordningen, artikel 20](#)

[Markedsføringsforordningen, artikel 5, stk. 1](#)

[Foderbekendtgørelsen](#)

Det er virksomhedens ansvar at tilbagetrække eller tilbagekalde et foder, der er farligt. Ansvarer gælder fra det tidspunkt, hvor foderet er klar til at blive markedsført fra den første virksomhed i handelskæden, uanset om det er markedsført. Dvs. også i de tilfælde, hvor foderet endnu ikke har forladt produktionsvirksomheden eller importøren og stadig er under denne virksomheds økonomiske og fysiske kontrol. Se mere i afsnit 4.1 Foder må ikke markedsføres, hvis det er farligt – artikel 15 og 17.4 Information til Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse

[Fødevareforordningen, artikel 20](#)

[Markedsføringsforordningen, artikel 5, stk. 1](#)

[Kommissionens vejledning til fødevareforordningen](#)

Virksomheden skal – uanset led i handelskæden – starte en tilbagetrækning, så snart virksomheden formoder, at foderet kan være farligt. Virksomheden skal også informere Fødevarestyrelsen og eventuelle andre involverede virksomheder om, at foderet trækkes tilbage.

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1](#)

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 2](#)

Virksomheden skal destruere foder, der ikke overholder kravene i artikel 15. Virksomheden kan dog også få Fødevarestyrelsens accept af en anden løsning, fx at virksomheden kan bruge foderet på anden måde (fx i biogasanlæg), eller kan behandle foderet, så faren ved foderet bliver fjernet (fx ved varmebehandling).

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1, 2. punktum](#)

Virksomheden skal kalde foderet tilbage, hvis det er nået ud til slutbrugere.

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1, 3. punktum](#)

[Kommissionens vejledning til fødevareforordningen](#)

4.4 Pligt til at informere Fødevarestyrelsen, andre virksomheder og slutbrugere

Virksomheden skal informere Fødevarestyrelsen, hvis virksomheden antager eller har grund til at antage, at et foder ikke overholder kravene til fodersikkerhed.

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1, 1. punktum](#)

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 3](#)

Hvis virksomheden antager eller har grund til at antage, at et foder, virksomheden markedsfører, *muligvis* ikke opfylder kravene til fodersikkerhed, dvs. at foderet kan have en negativ indvirkning på menneskers eller dyrs sundhed eller på miljøet, skal virksomheden straks underrette Fødevarestyrelsen. Der er altså en skærpet underretningspligt, der gælder fra et tidligere tidspunkt end i de tilfælde, hvor virksomheden antager foderet for farligt. Virksomheden skal detaljeret oplyse om, hvad virksomheden har gjort for at forebygge risici ved brug af foderet.

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 3](#)

Virksomheden skal trække et farligt foder tilbage og informere Fødevarestyrelsen. Pligten til at tilbagetrække gælder fra det tidspunkt, hvor foderet er klargjort til markedsføring. Det vil sige, at pligten til at informere blandt andet Fødevarestyrelsen gælder selvom foderet stadig er under produktionsvirksomhedens eller importørens umiddelbare kontrol.

Virksomheden skal også som led i tilbagetrækningen informere de aftagere, som virksomheden har sendt foderet til.

Hvis virksomheden tilbagekalder et foder, skal slutbrugerne informeres om præcis, hvilket foder der tilbagekaldes, og om baggrunden for, at foderet kaldes tilbage. Pligten til at informere slutbrugeren ligger som udgangspunkt hos den virksomhed, der har solgt produktet til slutbrugeren. Hvis en anden virksomhed har ansvar for mærkning af produktet, har denne anden virksomhed også pligt til at afdække baggrunden for tilbagetrækningen og informere slutbrugerne. Se afsnit [18. Information til forbrugerne/slutbrugerne](#)

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1, 3. punktum](#)

[Markedsføringsforordningen, artikel 5, stk.1](#)

Se mere om proceduren for tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af foder:

16. Sporbarhed og oplysninger, der identificerer farlige produkter

17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarestyrelsen

18. Information til forbrugerne/slutbrugerne

5. Fødevarekontaktmaterialer – hvad står der i reglerne om tilbagetrækning / tilbagekaldelse?

Reglerne for tilbagetrækning og tilbagekaldelse af fødevarekontaktmaterialer står i disse regler:

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen](#)

[Fødevareloven](#)

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen](#)

Se mere om:

5.1 Fødevarekontaktmaterialers afsmitning til fødevarer

5.2 Tilbagetrækning af fødevarekontaktmaterialer

5.1 Fødevarekontaktmaterialers afsmitning til fødevarer

Fødevarekontaktmaterialer, der ikke overholder lovgivningen, herunder de specifikke regler om afsmitning til fødevarer, må ikke markedsføres.

Fødevarekontaktmaterialer skal fremstilles i overensstemmelse med god fremstillingspraksis, så materialerne under normale eller forudsigelige anvendelsesforhold ikke afgiver bestanddele til fødevarer i mængder, der kan:

- Frembyde en fare for menneskers sundhed,
- forårsage en uacceptabel ændring af fødevarernes sammensætning, eller
- forringe fødevarernes organoleptiske egenskaber.

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 3, stk. 1](#)

Grundprincippet er, at fødevarekontaktmaterialer skal være så uvirksomme, at der ikke skabes en sundhedsrisiko, og at fødevarens sammensætning, smag og lugt ikke ændres ved normal og forudsigelig anvendelse.

Når en virksomhed skal vurdere farligheden af et fødevarekontaktmateriale, kan virksomheden bruge de samme principper, som for fødevarer i artikel 14 i fødevarereforordningen. Det afgørende er, om fødevarekontaktmaterialet afgiver kemiske stoffer til fødevaren i mængder, der kan gøre fødevaren sundhedsmæssigt problematisk.

Hvis et fødevarekontaktmateriale giver en uacceptabel ændring af fødevarernes sammensætning eller forringer fødevarernes organoleptiske egenskaber, er det ikke nødvendigvis et problem for fødevaresikkerheden. Det afhænger af, hvilke kemiske stoffer der afgives til fødevaren.

Se mere om:

[3.1 Fødevarer må ikke markedsføres, hvis de er farlige – artikel 14](#)

[3.2 Er fødevaren sundhedsskadelig?](#)

[3.3 Er fødevaren uegnet til menneskeføde?](#)

5.2 Tilbagetrækning af fødevarekontaktmaterialer

En virksomhed, der producerer, importerer eller distribuerer fødevarekontaktmaterialer, skal trække fødevarekontaktmaterialet tilbage, hvis det ikke overholder kravene til fødevaresikkerhed. Virksomheden skal straks informere Fødevarestyrelsen om tilbagetrækningen. Se afsnit [5.1 Fødevarekontaktmaterialers afsmitning til fødevarer](#).

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8, stk. 1](#)

Hvis fødevarekontaktmaterialet er nået ud til forbrugerne, skal virksomheden effektivt og præcist informere forbrugerne om baggrunden for, at det kaldes tilbage. Om nødvendigt skal virksomheden kalde fødevarekontaktmaterialet tilbage fra forbrugerne, medmindre virksomheden effektivt kan anvise forbrugerne i, hvordan materialet kan bruges. Se afsnit [18. Information til forbrugerne/slutbrugerne](#)

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8, stk. 2](#)

Når virksomheden skal vurdere, om et fødevarekontaktmateriale overholder kravene til fødevaresikkerhed, skal virksomheden foretage den samme vurdering som for fødevarer. Det afgørende er, om fødevarekontaktmaterialet afgiver kemiske stoffer til fødevaren i mængder, der kan gøre fødevaren sundhedsmæssig problematisk. Virksomheden bør vurdere, om der er bestanddele, der kan eller vil blive afgivet til fødevaren, og hvordan materialet bruges i praksis.

For materialer, der endnu ikke er i kontakt med fødevarer, bør virksomheden bl.a. overveje, om brug af materialet skal begrænses for at undgå en sundhedsmæssig problematisk

afsmitning af kemiske stoffer til fødevaren. Virksomheden kan fx begrænse brugen af materialet til bestemte temperaturer og typer af fødevarer, som materialet er egnet til.

For fødevarekontaktmaterialer, der allerede er i kontakt med fødevarer, bør virksomheden vurdere, om fødevarerne er blevet farlige på grund af afsmitning. Hvis virksomheden vurderer, at fødevarer også er blevet farlige på grund af afsmitning, skal både de ubrugte fødevarekontaktmaterialer og fødevarer, der har været i kontakt med fødevarekontaktmaterialet, trækkes tilbage eller kaldes tilbage.

Fødevarekontaktmaterialer, der ikke lever op til kravene, fx om indhold og afsmitning af kemiske stoffer, er ulovlige. Selvom virksomheden vurderer, at det ikke er nødvendigt at trække tilbage, så må virksomheden ikke fortsætte med at markedsføre ulovlige fødevarekontaktmaterialer.

Se mere om:

8. Fødevarekontaktmaterialer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

14. Fødevarekontaktmaterialer – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Se mere om procedurerne for tilbagetrækning/tilbagekaldelse af fødevarekontaktmaterialer:

16. Sporbarhed og oplysninger, der identificerer farlige produkter

17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarestyrelsen

18. Information til forbrugerne/slutbrugerne

6. Fødevarer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning / tilbagekaldelse?

Hvis en virksomhed har markedsført fødevarer, der er eller kan være farlige, skal virksomheden straks stoppe salget og starte tilbagetrækning af fødevarerne fra andre virksomheder. Virksomheden skal tilbagekalde fødevarerne, hvis de er nået ud til forbrugerne.

Se mere om:

6.1 I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække/tilbagekalde en fødevarer?

6.2 Er fødevaren lovlig?

6.3 Kan fødevaren være farlig?

6.1 I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække/tilbagekalde en fødevare?

En virksomhed kan få viden på flere måder om, at der er noget galt med en fødevare, den har markedsført. Det kan fx være:

- Et analyseresultat, der viser, at en grænseværdi for et indholdsstof er overskredet.
- Én eller flere forbrugerklager, som virksomheden ikke umiddelbart kan afvise.
- En besked fra en aftager eller leverandør, der i sin egenkontrol har fundet, at et produkt afviger eller har en fejl.
- At virksomheden selv i sin egenkontrol har fundet ud af, at produktet afviger eller har en fejl.
- At Fødevarestyrelsen kommer med oplysninger om, at et produkt afviger eller har en fejl.

Uanset hvilken fejl eller afvigelse, der er tale om, skal virksomheden altid tage stilling til:

- Er fødevaren lovlig? Dvs. overholder fødevaren de specifikke krav i fødevarerelovgivningen?
- Kan fødevaren være farlig? Dvs. er fødevaren sundhedsskadelig eller uegnet til konsum?

[Fødevarerforordningen, artikel 14, stk. 7](#)

[Fødevarerforordningen, artikel 14, stk. 2](#)

Hvis virksomheden ikke har de nødvendige oplysninger for at vurdere, om fødevaren er lovlig eller kan være farlig, skal virksomheden straks kontakte leverandøren. Virksomheden skal også straks informere Fødevarestyrelsen.

Se mere om:

[6.2 Er fødevaren lovlig?](#)

[6.3 Kan fødevaren være farlig?](#)

6.2 Er fødevaren lovlig?

Virksomheden skal finde ud af, om en konkret fejl eller afvigelse ved en fødevare betyder, at reglerne for fødevarer er overtrådt.

Se mere:

6.1 I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække/tilbagekalde en fødevarer?

I nogle tilfælde har virksomheden de nødvendige oplysninger for at vurdere lovligheden af en fødevarer, fx analyseresultater, der viser, at en grænseværdi er overskredet.

I andre tilfælde, fx hvis virksomheden har modtaget en kundeklager, kan det være nødvendigt, at virksomheden vurderer fødevareren som helhed. Her skal virksomheden bl.a. se på sammensætning, indpakningsmetode og mærkning for at finde ud af, om fødevareren er lovlig.

Hvis fødevareren er lovlig, skal virksomheden som udgangspunkt ikke tilbagetrække eller tilbagekalde fødevareren. Der kan dog være situationer, hvor virksomheden alligevel skal overveje en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse.

Se mere om:

9. Fødevareren er farlig, men overholder specifikke regler om fødevareresikkerhed – forbrugere er blevet syge

10. Fødevareren er ikke farlig, men udgør en risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere

14. Fødevarerkontaktmaterialer – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Hvis fødevareren ikke er lovlig, må den ikke markedsføres.

Se mere om:

12. Fødevareren er ulovlig, men ikke farlig

6.3 Kan fødevareren være farlig?

Virksomheden skal altid foretage en konkret vurdering af, om fødevareren er farlig, dvs. sundhedsskadelig eller uegnet til menneskeføde.

Hvis fødevareren ikke overholder de specifikke regler om fødevareresikkerhed, anses den for farlig.

[Kommissionens vejledning til fødevarereforordningen](#)

Hvis en fødevarer overskrider et kriterie eller en grænseværdi i fødevarerlovgivningen, og virksomheden er i tvivl om, hvordan overskridelsen skal bedømmes, skal virksomheden kontakte Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen kan hjælpe med at vurdere, om fødevareren skal betragtes som farlig. Indtil vurderingen foreligger, må virksomheden ikke fortsætte med at markedsføre fødevareren.

Se mere om:

11. Fødevarer er farlig

12. Fødevarer er ulovlig, men ikke farlig

15. Brug af risikovurdering – fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer

Se også:

16. Sporbarhed og oplysninger, der identificerer farlige produkter

17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarestyrelsen

18. Information til forbrugerne/slutbrugerne

7. Foder – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Hvis en virksomhed har markedsført et farligt foder, skal virksomheden straks starte en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af foderet fra slutbrugerne.

Se mere om:

7.1 I hvilken situation overvejer virksomheden at trække tilbage eller tilbagekalde et foder?

7.2 Er foderet lovligt?

7.3 Er foderet farligt?

7.1 I hvilken situation overvejer virksomheden at trække tilbage eller tilbagekalde et foder?

En virksomhed kan få viden på flere måder om, at der er noget galt med et foder. Det kan fx være:

- Et analyseresultat, der viser, at en grænseværdi for et indholdsstof er overskredet.
- Én eller flere kundeklager, som virksomheden ikke umiddelbart kan afvise.
- En besked fra en aftager eller leverandør, der i sin egenkontrol har fundet, at et foder afviger eller har en fejl.
- At virksomheden selv i sin egenkontrol har fundet ud af, at foderet afviger eller har en fejl.
- At Fødevarestyrelsen oplyser, at et foder afviger eller har en fejl.

Uanset hvilken fejl eller afvigelse, der er tale om, skal virksomheden altid tage stilling til:

- Om foderet er lovligt? Dvs., overholder foderet de specifikke krav i foderlovgivningen?
- Om foderet er farligt? Dvs., har foderet en uønsket effekt på menneskers eller dyrs sundhed eller på miljøet, eller gør foderet fødevarer, der stammer fra dyr, farlige?

Det er ikke alle virksomheder i kæden fra foderproducent til slutbruger, der kan vurdere, om et foder er farligt eller ulovligt, fx hvis en virksomhed blot forhandler foder, men ikke har alle produktionsoplysninger om foderet. I den situation skal virksomheden straks give oplysningerne om det afvigende foder videre til leverandøren. Virksomheden skal også straks informere Fødevarestyrelsen.

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1](#)

[Markedsføringsforordningen, artikel 5, stk. 1](#)

7.2 Er foderet lovligt?

Virksomheden skal finde ud af, om en konkret fejl eller afvigelse ved et foder betyder, at foderet ikke lever op til kravene.

Se mere om:

7.1 I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække eller tilbagekalde et foder?

Ofte har virksomheden kendskab til, at et foder ikke lever op til kravene, da virksomheden fik besked om, at noget var galt med foderet. Det kan fx være et analyseresultat, der viser, at en grænseværdi er overskredet, eller at foderet er synligt forandret.

Andre gange, fx ved kundeklager, kan det være nødvendigt, at virksomheden vurderer foderet som helhed (sammensætning, tiltænkt brug, indpakningsmetode, mærkning osv.) for at finde ud af, om foderet er lovligt. Ved kundeklager er det ikke altid oplyst nøjagtigt, hvori fejlen består.

Hvis foderet er lovligt, selvom det afviger, skal foderet som udgangspunkt ikke tilbagetrækkes. Der kan dog være situationer, hvor virksomheden alligevel skal overveje en tilbagetrækning.

Se også:

13. Foder – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse

7.3 Er foderet farligt?

Hvis en virksomhed vurderer, at et foder er ulovligt, skal virksomheden også tage stilling til, om foderet er farligt efter fødevarereforordningens artikel 15, stk. 2.

Om foderet er farligt efter fødevarereforordningens artikel 15, stk. 2, afhænger af, hvilke regler der er overtrådt. Hvis et foder ikke overholder kravene til foder- eller fødevareresikkerhed, skal foderet som udgangspunkt betragtes som farligt og tilbagetrækkes eller tilbagekaldes. Det gælder fx, hvis et foderprodukt indeholder forbudte animalske fodermidler, overtræder grænseværdier for uønskede stoffer i foder og for visse kemiske og mikrobiologiske forureninger.

Virksomheden skal altid vurdere konkret, om foderet er farligt. Dvs. om foderet har en uønsket effekt på menneskers eller dyrs sundhed, eller om det gør fødevarer, der stammer fra dyrene, farlige. Se mere i afsnit [4.2 Specifikke regler om foder- og fødevareresikkerhed](#).

Hvis foderet ikke overholder de specifikke regler, fastsat ud fra hensyn til foder- og fødevareresikkerhed, anses foderet for farligt. [Kommissionens vejledning til fødevarereforordningen](#)

Hvis et foder overskrider et kriterie eller en grænseværdi i foderlovgivningen, og virksomheden er i tvivl om, hvordan overskridelsen skal bedømmes, skal virksomheden kontakte Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen kan hjælpe med at vurdere, om foderet skal betragtes som farligt. Indtil vurderingen foreligger, må virksomheden ikke markedsføre foderet.

Se mere om:

[13. Foder – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse](#)

[15. Brug af risikovurderinger – fødevarer, foder og fødevarerkontaktmaterialer](#)

[15.3 Brug af forsigtighedsprincippet – fødevarer og foder](#)

Se også:

[16. Sporbarhed og oplysninger, der identificerer farlige produkter](#)

[17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarestyrelsen](#)

[18. Information til forbrugerne/slutbrugerne](#)

8. Fødevarerkontaktmaterialer – hvad skal virksomheden overveje før tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Hvis en virksomhed har markedsført farlige fødevarerkontaktmaterialer, skal den straks stoppe salget og starte en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af fødevarerkontaktmaterialerne.

Se mere om:

8.1 I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække/tilbagekalde et fødevarekontaktmateriale?

8.2 Er fødevarekontaktmateriale lovligt?

8.3 Overholder fødevarekontaktmateriale de generelle krav til fødevarsikkerhed?

8.1 I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække/tilbagekalde et fødevarekontaktmateriale?

En virksomhed kan få viden på flere måder om, at der er noget galt med et fødevarekontaktmateriale. Det kan fx være:

- Et analyseresultat, der viser, at en grænseværdi for et indholdsstof er overskredet.
- Én eller flere forbrugerklager, som virksomheden ikke umiddelbart kan afvise.
- En besked fra en aftager eller leverandør, der i sin egenkontrol har fundet, at et fødevarekontaktmateriale afviger eller har en fejl.
- At virksomheden selv i sin egenkontrol har fundet ud af, at fødevarekontaktmateriale afviger eller har en fejl.
- At Fødevarestyrelsen kommer med oplysninger om, at et fødevarekontaktmateriale afviger eller har en fejl.

Uanset hvilken fejl eller afvigelse der er tale om, skal virksomheden altid tage stilling til:

- Er fødevarekontaktmateriale lovligt? Dvs. overholder fødevarekontaktmateriale de specifikke regler?
- Overholder fødevarekontaktmateriale de generelle krav til fødevarsikkerheden?

Se mere om:

8.2 Er fødevarekontaktmateriale lovligt?

8.3 Overholder fødevarekontaktmateriale de generelle krav til fødevarsikkerhed?

8.2 Er fødevarekontaktmateriale lovligt?

Virksomheden skal finde ud af, om den konkrete fejl eller afvigelse ved et fødevarekontaktmateriale betyder, at reglerne for materialet er overtrådt.

Se mere i afsnit 8.1 I hvilken situation skal virksomheden overveje at tilbagetrække/tilbagekalde et fødevarekontaktmateriale?

I nogle tilfælde har virksomheden de nødvendige oplysninger for at vurdere, om et fødevarekontaktmateriale er lovligt, fx hvis analyseresultater viser, at en grænseværdi er overskredet.

I andre tilfælde kan det være nødvendigt, at virksomheden vurderer fødevarekontaktmaterialiet som helhed. Hvis virksomheden fx har modtaget en kundeklage, skal virksomheden bl.a. se på årsagen til kundeklagen for at finde ud af, om fødevarekontaktmaterialiet er lovligt.

Hvis fødevarekontaktmaterialiet er lovligt, skal virksomheden som udgangspunkt ikke tilbagetrække eller tilbagekalde fødevarekontaktmaterialiet. Der kan dog være situationer, hvor virksomheden alligevel skal overveje en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, fx hvis fødevarekontaktmaterialiet overholder fødevarelovgivningen, men ikke kravene til produktsikkerhed. Se mere fx på Sikkerhedsstyrelsens hjemmeside www.sik.dk

Se mere om:

14. Fødevarekontaktmaterialer – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse

8.3 Overholder fødevarekontaktmaterialiet de generelle krav til fødevarsikkerhed?

Virksomheden skal altid vurdere konkret, om et fødevarekontaktmateriale overholder de generelle krav til fødevarsikkerhed. Dvs. om materialet kan udgøre en fare for menneskers sundhed. Hvis fødevarekontaktmaterialiet ikke overholder de generelle krav, er materialet ulovligt og må ikke anvendes eller markedsføres.

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 3, stk. 1](#)

Virksomheden kan foretage en vurdering eller indhente en risikovurdering, evt. i samarbejde med Fødevarestyrelsen, hvis et fødevarekontaktmateriale overskrider en grænseværdi i lovgivningen.

Risikovurderingen i forhold til en fødevare, som fødevarekontaktmaterialiet er brugt til, kan også bidrage væsentligt til virksomhedens vurdering af, om fødevarekontaktmaterialiet udgør en risiko for fødevarsikkerheden.

Hvis et fødevarekontaktmateriale overskrider et kriterie eller en grænseværdi i lovgivningen, og virksomheden er i tvivl om, hvordan overskridelsen skal bedømmes, skal virksomheden kontakte Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen kan hjælpe med at vurdere, om fødevarekontaktmaterialiet og eventuelle fødevarer, som materialet er i kontakt med, skal betragtes som farlige. Indtil vurderingen foreligger, må virksomheden ikke markedsføre fødevarekontaktmaterialiet.

Se mere om:

14. Fødevarekontaktmaterialer – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse

15. Brug af risikovurdering – fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer

Se også:

16. Sporbarhed og oplysninger, der identificerer farlige produkter

17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarestyrelsen

18. Information til forbrugerne/slutbrugerne

9. Fødevarer er farlig, men overholder specifikke regler om fødevareresikkerhed – forbrugere er blevet syge

Nogle gange er fødevarer farlige efter fødevarerforordningens artikel 14, stk. 2, selv om fødevarerne overholder de specifikke regler om fødevareresikkerhed.

Se mere om:

9.1 Hvilke overvejelser skal virksomheden gøre sig – er fødevarer farlig?

9.2 Hvad skal der ske med fødevarerne?

9.3 Eksempel, hvor en fødevarer overholder specifikke krav i fødevarerlovgevingen, men forbrugere er blevet syge

9.1 Hvilke overvejelser skal virksomheden gøre sig – er fødevarer farlig?

Virksomheder får nogle gange via forbrugerklager kendskab til, at en fødevarer, virksomheden har produceret eller markedsført, har gjort forbrugere syge. Virksomheden har dermed grund til at antage, at fødevarer kan være farlig, og skal derfor orientere Fødevarestyrelsen om problemet.

[Fødevareforordningen, artikel 19, stk. 3](#)

Virksomheden skal i den forbindelse overveje, om den har overholdt de specifikke regler om fødevareresikkerhed. Hvis virksomheden vurderer, at alle relevante regler er overholdt, bør virksomheden overveje, om andre forhold i virksomheden kan have medført, at forbrugere er blevet syge, selvom fødevarer er brugt og håndteret på normal vis.

Hvis virksomheden er i tvivl, om en fødevarer er farlig, selvom varen overholder de specifikke krav i fødevarerlovgevingen, kan virksomheden kontakte Fødevarestyrelsen for vejledning.

Virksomheden kan fx gennemgå sin risikoanalyse og sit egenkontrolprogram for fødevarer.

[Se mere om risikoanalyse på Fødevarestyrelsens hjemmeside](#)

[Se mere om egenkontrol på Fødevarestyrelsens hjemmeside](#)

I andre situationer får virksomheden kendskab via Fødevarestyrelsen til, at virksomheden har produceret eller markedsført en farlig fødevarer. Det kan fx være i forbindelse med opklaring af et fødevareråret sygdomsudbrud, hvor Fødevarestyrelsen kan sandsynliggøre, at kilden til udbruddet er en fødevarer fra virksomheden. Virksomheden er oftest ikke klar over, at fødevareren er farlig, og har derfor ikke selv foretaget sig noget, før Fødevarestyrelsen tager kontakt.

9.2 Hvad skal der ske med fødevarerne?

Fødevarer, der er sikre og overholder kravene til fødevarerikkerhed, skal som udgangspunkt ikke kaldes tilbage.

Fødevarestyrelsen kan dog i forbindelse med udredning af en sygdomssag sandsynliggøre, at en fødevarer har gjort forbrugere syge. I sådanne tilfælde vurderes fødevareren farlig efter fødevarerforordningens artikel 14, stk. 2, og skal kaldes tilbage fra forbrugere.

Virksomheden kan altid kontakte Fødevarestyrelsen for vejledning om, hvornår det er nødvendigt at tilbagekalde varen fra forbrugere.

9.3 Eksempel, hvor en fødevarer overholder specifikke krav i fødevarerlovningen, men forbrugere er blevet syge

Fersk svinekød mistænkt som årsag til sygdom med salmonella

Fødevarestyrelsens udredning af et fødevareråret sygdomsudbrud viste, at kilden med overvejende sandsynlighed var fersk svinekød. Kødet blev solgt i forskellige udskæringer og som hakket kød. Kødet kom fra en bestemt virksomhed og var afgrænset til en uges produktion. Virksomheder i senere led i kæden havde brugt kød fra samme batch til produktion af hakket kød og som udskåret kød. Der blev fundet salmonella i en prøve af det ferske svinekød på slagteriet (råvaren) svarende til salmonellatypen fra sygdomsudbruddet.

Der er ikke mikrobiologiske kriterier for salmonella i svinekød. Fersk svinekød med salmonella er derfor i udgangspunktet lovligt, så længe det er et lavt indhold.

I eksemplet var svinekødet med overvejende sandsynlighed årsag til et sygdomsudbrud, og kødet blev derfor vurderet farligt.

Vurderingen bliver truffet på baggrund af den epidemiologiske udredning af sygdomsudbruddet sammenholdt med fund af samme salmonellatype i kødet. Virksomheden skal trække alt svinekød tilbage fra markedet, som vurderes at udgøre en tilsvarende risiko. Dvs. det kød, der er produceret indenfor den pågældende uge inklusiv de produkter af fersk kød, som er produceret af kødet, fx hakket kød. Det gælder også, selvom analyseresultater viser, at det hakkede kød overholder Mikrobiologiforordningens mikrobiologiske kriterier for salmonella.

Hvis det i den konkrete situation vurderes, at forbrugere stadig kan have kødet i hjemmet, fx opbevaret på frost, skal kødet også tilbagekaldes.

10. Fødevarer er ikke farlig, men udgør en risiko for visse særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere

Nogle gange bliver visse særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere syge af fødevarer, der overholder reglerne om fødevarsikkerhed og derfor er lovlige. Fødevarer er farlig for denne gruppe forbrugere, men ikke farlig efter fødevarerforordningens artikel 14, stk. 2.

Se mere om:

10.1 Hvilke overvejelser skal virksomheden gøre sig – risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere?

10.2 Hvad skal der ske med fødevarerne – risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere?

10.3 Eksempler på fødevarer, som overholder specifikke regler, men som kan give fx allergisk reaktion hos visse forbrugere

10.1 Hvilke overvejelser skal virksomheden gøre sig – risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere?

Virksomheden får nogle gange via forbrugerklager kendskab til, at en fødevarer, virksomheden har produceret eller markedsført, har gjort visse særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere syge.

Virksomheden skal først overveje, om den har overholdt de specifikke regler om fødevarsikkerhed.

Hvis virksomheden vurderer, at alle relevante regler er overholdt, bør virksomheden overveje, om andre forhold i virksomheden kan have medført, at de særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere er blevet syge, selvom fødevarer er brugt og håndteret på normal vis.

Virksomheden kan fx gennemgå sin risikoanalyse og sit egenkontrolprogram for fødevarer.

Hvis virksomheden er i tvivl, om en fødevarer er farlig, selvom varen overholder de specifikke krav i fødevarerlovgevingen, kan virksomheden kontakte Fødevarerstyrelsen for vejledning.

10.2 Hvad skal der ske med fødevarerne – risiko for særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere?

Virksomheder skal ikke trække lovlige fødevarer, som kan udløse sygdom hos enkelte særlig sundhedsmæssigt følsomme forbrugere, tilbage fra markedet eller tilbagekalde fødevarer fra forbrugerne. Se afsnit 10.3 Eksempler på fødevarer, som overholder specifikke regler, men som kan give fx allergisk reaktion hos visse forbrugere.

10.3 Eksempler på fødevarer, som overholder specifikke regler, men som kan give fx allergisk reaktion hos visse forbrugere

Allergi/intolerance over for fødevarer, der ikke er nævnt i mærkningsforordningen (mærkning med visse allergene ingredienser)

Nogle personer er intolerante eller allergiske over for andre fødevarer end de fødevarer, der ifølge mærkningsforordningen skal fremhæves i ingredienslisten. Fødevarer med indhold af allergener, der ikke er nævnt i mærkningsforordningen, skal ikke tilbagekaldes. Det forudsætter dog, at fødevaren i øvrigt er sammensat og mærket efter reglerne.

[Mærkningsforordningen, bilag II](#)

Frugtblanding – pollenallergi med krydsreaktion til fødevarer

Nogle forbrugere med pollenallergi kan opleve en allergisk krydsreaktion til visse fødevarer, fx frugtblandinger med appelsin og melon. Hvis der er tale om krydsreaktion fra pollenallergi, og hvor fødevaren og/eller ingrediensen ikke skal mærkes som en allergen, skal fødevaren som udgangspunkt ikke trækkes tilbage fra markedet.

11. Fødevarer er farlig

En fødevarer kan være både farlig efter fødevarereforordningens artikel 14, stk. 2, og samtidig i uoverensstemmelse med de specifikke regler om fødevareresikkerhed. Andre gange er fødevaren "alene" farlig efter artikel 14, stk. 2 i fødevarereforordningen.

Se mere om:

11.1 Tre situationer med farlige fødevarer

11.2 Hvad skal der ske med de farlige fødevarer?

11.3 Eksempler med ulovlige og/eller farlige fødevarer

11.1 Tre situationer med farlige fødevarer

Der er tre overordnede situationer, hvor en fødevarer kan være farlig efter artikel 14 i fødevarereforordningen:

1. Fødevarer er farlig efter artikel 14, stk. 2 i fødevarereforordningen.
Eksempler: Fund af fremmedlegemer som metal og glasskår, skadedyr, skimmelvækst eller fejlægning.
2. Specifikke fødevareresikkerhedskriterier er overtrådt, efter artikel 14, stk. 7 i fødevarereforordningen.
Eksempler: Salmonella i tilberedt kød, indhold af en udeklareret allergen ingrediens eller for højt indhold af aflatoxin i nødder.
3. En konkret risikovurdering viser, at risikoen ved et parti fødevarer er uacceptabelt større end normalt, efter artikel 14, stk. 8 i fødevarereforordningen.
Eksempler: En vurdering af et parti fersk kød, hvor der er fundet salmonella eller en vurdering af sammensætningen af et kosttilskud med en risikofyldt droge som ingrediens.

Se også afsnit [3.5 En farlig fødevare skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes – artikel 19](#).

11.2 Hvad skal ske med de farlige fødevarer?

Fødevarer, der er farlige efter artikel 14 i fødevarereforordningen, eller ikke overholder de specifikke regler om fødevareresikkerhed, jf. artikel 14, stk. 7 og 8, og hvor det ikke er godtgjort, at fødevarerne ikke er farlige, skal trækkes tilbage fra markedet eller kaldes tilbage fra forbrugerne.

Se også afsnit [12. Fødevarer er ulovlig, men ikke farlig](#).

11.3 Eksempler med ulovlige og/eller farlige fødevarer

Tilsætningsstoffer

Reglerne for tilsætningsstoffer bygger ikke kun på fødevareresikkerhed. Hvis en grænseværdi for et tilsætningsstof er overskredet, betyder det ikke altid, at fødevarer er farlig efter artikel 14, stk. 2, i fødevarereforordningen. I sådanne sager bør virksomheden overveje, om fødevarer udgør en sundhedsmæssig risiko. Virksomheden bør kontakte Fødevarerstyrelsen, hvis virksomheden er i tvivl om, hvordan overskridelsen skal håndteres.

Pesticider

Reglerne for pesticider bygger ikke kun på fødevareresikkerhed. Hvis en grænseværdi for et pesticid er overskredet, eller der er et ulovligt pesticid i en fødevare, betyder det ikke altid, at fødevarer er farlig efter artikel 14, stk. 2, i fødevarereforordningen. I sådanne sager bør virksomheden kontakte Fødevarerstyrelsen for en vurdering af, om fødevarer udgør en sundhedsmæssig risiko. Ved vurderingen vil der især blive lagt vægt på, om den Akutte Reference Dosis (ARfD) eller det acceptable daglige indtag (ADI) for pesticidet er overskredet.

Hvis Fødevarerstyrelsen vurderer, at fødevarer udgør en sundhedsmæssig risiko, skal fødevarer trækkes tilbage fra markedet eller kaldes tilbage fra forbrugerne.

Mangelfuld/manglende mærkning med allergener nævnt i mærkningsforordningen (mærkning med visse allergene ingredienser)

Visse fødevarer er allergene. Hvis disse allergene fødevarer indgår som ingrediens i en anden fødevare, skal de allergene fødevarer fremhæves i ingredienslisten. Hvis fødevarer ikke har en ingrediensliste, skal eventuelle allergene ingredienser angives efter ordet "indeholder".

[Mærkningsforordningen, bilag II](#)

Manglende/mangelfuld mærkning med disse allergene ingredienser medfører, at fødevarer betragtes som farlig. Virksomheden skal derfor som udgangspunkt trække fødevarer tilbage fra markedet eller tilbagekalde fødevarer fra forbrugerne.

I nogle tilfælde vil en allergiker dog kunne gøre sig bekendt med indholdet af allergenet uden, at dette fremgår korrekt af mærkningen. I disse tilfælde kan en vurdering med ud-

gangspunkt i nedenstående punkter resultere i, at det ikke er nødvendigt at tilbagekalde fødevarer. Fødevarer er dog stadig ikke lovlig og må ikke fortsat markedsføres.

Ved vurderingen bør virksomheden inddrage følgende forhold:

- Hvilket sprog allergenmærkningen er udformet på, og i hvor høj grad det er forståeligt for den gennemsnitlige danske forbruger.
- Om der er billeder på emballagen, som tydeligt viser de allergene ingredienser.
- Om fødevarerens enkelte bestanddele, herunder de allergene ingredienser, er synlige igennem produktets emballage, fx mysli i en klar pose, hvor tilsatte nødder og sesamfrø kan ses tydeligt.
- Hvor mange fødevarer der er tale om (er det fx landsdækkende eller enkelte forretninger, fødevarer er solgt i).
- Er det en fødevarer, der i sig selv udgør et helt måltid, eller er det en fødevarer, der bruges i mindre mængder som ingrediens.

Hvis der er en konkret risiko for, at fødevarer kan være kontamineret med en eller flere af de allergener, der er nævnt i Mærkningsforordningen (1169/2011, bilag II), kan producenten vælge at sætte en mærkning med "Kan indeholde spor af..." på fødevarer. Allergenet er i disse tilfælde ikke tilsat som ingrediens, men indgår utilsigtet – og evt. sporadisk – i fødevarer. Mærkning med "kan indeholde spor af" (spormærkning) er frivillig. Fejl i spormærkningen vil sjældent medføre, at fødevarer bliver tilbagekaldt fra forbrugerne. Det kan dog ikke udelukkes, at en fødevarer skal tilbagekaldes pga. spormærkning eller manglende spormærkning. En kontamineret fødevarer kan fx have et så højt indhold af et udeklareret allergen, at det er nødvendigt at tilbagekalde.

12. Fødevarer er ulovlig, men ikke farlig

Fødevarer kan være ulovlige, men ikke farlige efter artikel 14, stk. 2, i fødevarerforordningen.

Se mere om:

12.1 Hvad skal der ske med en ulovlig fødevarer, der ikke er farlig?

12.1 Hvad skal der ske med en ulovlig fødevarer, der ikke er farlig?

En virksomhed må ikke markedsføre fødevarer, der ikke overholder de specifikke regler for fødevarer. Fødevarererne er med andre ord ulovlige.

Hvis en fødevarer er ulovlig, men ikke farlig, må fødevarer ikke markedsføres. Virksomheden skal dog ikke trække fødevarer tilbage eller tilbagekalde varen fra forbrugerne.

Se mere i afsnit 3.1 Fødevarer må ikke markedsføres, hvis de er farlige – artikel 14.

Der er flere steder i fødevarerlovgivningen angivet, at fødevarer ikke må omsættes, hvis de ikke overholder specifikke krav i lovgivningen.

Der er i fødevareforordningen ikke krav om, at en ulovlig fødevare skal trækkes tilbage eller kaldes tilbage fra forbrugerne. Virksomheden kan altid frivilligt trække en fødevare tilbage, men det er kun farlige fødevarer, virksomheden altid *skal* trække tilbage fra markedet eller tilbagekalde fra forbrugerne.

[Fødevareforordningen, artikel 19](#)

Fødevarestyrelsen vil i disse situationer foretage en sporing tilbage til den virksomhed i Danmark, som har produceret eller indført fødevarer fra et andet land for at stoppe markedsføringen ved kilden (kildesporing) i overensstemmelse med Fødevarestyrelsens generelle kontrolprincipper.

[Kontrolvejledningen, afsnit 3](#)

Hvis virksomheden ikke vil stoppe markedsføringen af en ulovlig fødevare frivilligt, kan Fødevarestyrelsen udstede et forbud mod markedsføring.

Markedsføringsforbuddet gælder kun den virksomhed, det gives til. De øvrige led i handelskæden er dog forpligtet til at reagere på den information de evt. modtager om, at fødevarer er ulovlig og ikke må markedsføres.

[Fødevareloven, § 52](#)

13. Foder – særlige forhold ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af et foder skal ske efter de samme procedurer, som for fødevarer.

Se mere om:

13.1 Afgrænsning af et parti foder

13.2 Eksempler på foder, som er ulovligt, men ikke farligt

13.3 Eksempler på foder, som er ulovligt og farligt

13.1 Afgrænsning af et parti foder

Når en fodervirksomhed oplagrer et nyt parti foder oven i et andet allerede oplagret parti foder, opstår der et nyt parti, dvs. et sammenlagt parti.

Hvis virksomheden skal tilbagetrække eller tilbagekalde et parti foder, der stammer fra et sammenlagt parti foder, skal virksomheden inkludere alle de sammenlagte partier i tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen.

Den reelle mængde af foder, virksomheden skal tilbagetrække eller tilbagekalde, er som udgangspunkt den mængde, der har været i siloen eller i oplagringsenheden fra seneste "tom" melding til det tidspunkt, hvor tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen bliver aktuelt.

For at begrænse antallet af partier, der skal tilbagetrækkes eller tilbagekaldes, kan virksomheden bruge "tom" meldinger. Det begrænser antallet af partier, der bliver blandet sammen imellem hver "tom" melding.

Hvis virksomheden fx i sine optegnelser kan gøre rede for, hvornår det parti, der er grundlag for tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen, er indgået i det sammensatte parti, kan virksomheden begrænse mængden af foder, der skal tilbagetrækkes eller tilbagekaldes.

Fødevarestyrelsen kan vejlede virksomheden i vurderingen af, hvor omfattende tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen af foderet bør være. Vurderingen sker på baggrund af virksomhedens egne oplysninger og vurderinger og andre oplysninger i sagen.

13.2 Eksempel på foder, som er ulovligt, men ikke farligt

En analyse af en foderblanding viser, at mængden af et tilsætningsstof uden grænseværdi ligger væsentligt over den deklarerede mængde.

Virksomheden vurderer, at foderblandingen ikke er farlig efter artikel 15 i fødevareforordningen. Virksomheden må dog ikke fortsætte med at markedsføre foderblandingen, fordi foderet ikke overholder reglerne for sammensætning og mærkning.

13.3 Eksempler på foder, som er ulovligt og farligt

Foder med for højt indhold af aflatoxin

Der er grænseværdier for, hvor store mængder af svampegiftstoffet aflatoxin, der må være i fx sojaskrå. Hvis grænseværdien for aflatoxin er overskredet i et parti foder, er foderet farligt, og partiet skal som udgangspunkt trækkes tilbage eller tilbagekaldes.

Aflatoxin kan være uens fordelt i et parti. Det er ikke usædvanligt at finde overskridelser af grænseværdien i en del af partiet, men ikke i andre dele af partiet. Når der én gang er fundet en overskridelse af grænseværdien i et parti, vil det dog ikke ændre partiets status at tage flere prøver.

Påvist kviksølv i animalsk foder til selskabsdyr

Der er grænseværdier for indhold af kviksølv i animalsk foder til selskabsdyr. Når grænseværdien for kviksølv er overskredet, skal foderet kategoriseres som "Kategori 1" materiale og må ikke bruges til foder. Partiet bedømmes farligt og skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes og bortskaffes.

[Forordning om animalske biprodukter](#)

Påvist drøvtyggermateriale i blodprodukter (animalsk fodermiddel)

Der er påvist drøvtyggermateriale i blodprodukter, der skal bruges i foderblandinger til fodring af opdrættede fisk.

Der må ikke være drøvtyggermateriale i foder til opdrættede dyr. Partiet bedømmes farligt og skal tilbagekaldes. Virksomhedens aktiviteter skal indstilles, og virksomheden skal rengøres, inden produktion kan genoptages.

[TSE-forordningen, artikel 7 og bilag 4](#)

Fiskemel fra opdrættede laks i foder til opdrættede laks

Det er ved gennemgang af handelsdokumenter hos en producent af foderblandinger til fisk opdaget, at der er brugt fiskemel fremstillet af opdrættede laks i foderblandinger til fodring af opdrættede laks.

Der må ikke fodres fiskemel fremstillet af opdrættede fisk til opdrættede fisk af samme art.

[Forordning om animalske biprodukter, artikel 11, stk. 1, litra d.](#)

Partiet skal vurderes farligt og skal tilbagekaldes. Virksomhedens aktiviteter skal indstilles, og virksomheden skal rengøres, inden produktion kan genoptages.

14. Fødevarekontaktmaterialer – særlige forhold ved tilbage- trækning / tilbagekaldelse

Tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af et fødevarekontaktmateriale skal ske efter de samme procedurer som for fødevarer. Derudover er der særlige forhold for fødevarekontaktmaterialer, typisk hvis materialet overskrider grænseværdierne for indholdsstoffer i fødevarekontaktmaterialer.

Se mere om:

[14.1 Overskridelse af grænseværdi for fødevarekontaktmaterialer](#)

[14.2 Eksempel på tilbagetrækning/tilbagekaldelse af fødevarekontaktmaterialer](#)

14.1 Overskridelse af grænseværdi for fødevarekontaktmaterialer

Hvis en grænseværdi for indhold i eller afsmitning fra et fødevarekontaktmateriale er overskredet, er fødevarekontaktmaterialet ulovligt og må ikke markedsføres. Hvis virksomheden vurderer, at fødevarekontaktmaterialet er farligt på baggrund af en vurdering, der tager højde for brugen af produktet, skal virksomheden tilbagetrække produktet fra markedet, eller om nødvendigt tilbagekalde det fra forbrugerne.

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 3, stk. 1](#)

[Fødevareforordningen, artikel 14](#)

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8](#)

14.2 Eksempel på tilbagetrækning/tilbagekaldelse af fødevarekontaktmaterialer

For højt indhold af phthalat i pakninger til låg på konserverglas

Hvis materialet i pakningerne i låg på emballage ikke overholder grænseværdierne for fx phthalater, må pakningerne ikke bruges i låg til fødevarer. Hvis virksomheden konkret vurderer, at der er en risiko for sundheden, skal virksomheden trække låg med pakningerne og evt. fødevarer, hvor låget er brugt, tilbage fra markedet eller tilbagekalde det fra forbrugerne. Vurderingen vil bl.a. afhænge af, hvilken fødevarer der er tale om, og hvorvidt phthalat forventes frigivet til fødevarer fra pakningen.

15. Brug af risikovurdering – fødevarer, foder og fødevarekontaktmaterialer

Når en virksomhed har en fødevarer, et foder eller et fødevarekontaktmateriale, hvor der er konstateret en fejl eller en afvigelse, og hvor virksomheden ikke umiddelbart kan vurdere farligheden, kan det blive nødvendigt, at Fødevarestyrelsen indhenter en risikovurdering.

Se mere om:

[15.1 Brug af risikovurderinger](#)

[15.2 Risikovurderingen er uklar – fødevarer og foder](#)

[15.3 Brug af forsigtighedsprincippet – fødevarer og foder](#)

15.1 Brug af risikovurderinger

Når en virksomhed har en fødevarer, et foder eller et fødevarekontaktmateriale, hvor der er konstateret en fejl eller afvigelse, og hvor virksomheden ikke umiddelbart kan vurdere farligheden, skal virksomheden kontakte Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen kan i særlige tilfælde indhente en risikovurdering.

En risikovurdering er en videnskabelig proces med fire led:

- Konstatation af faren,
- karakterisering af faren,
- vurdering af eksponeringen, og
- karakterisering af risikoen.

En risikovurdering må ikke forveksles med den risikoanalyse, som virksomhederne foretager i forbindelse med udarbejdelse og vedligeholdelse af HACCP programmer og egenkontrolprogrammer.

[Fødevarerforordningen, artikel 3, nr. 11](#)

Hvis det er nødvendigt at lave en risikovurdering for at vurdere, om produktet er farligt, skal virksomheden kontakte Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen vil i den konkrete sag indhente en risikovurdering. Fødevarestyrelsen kan ud fra risikovurderingen vurdere, om fejlen eller risikoen er af en sådan karakter, at produktet skal tilbagetrækkes fra markedet eller tilbagekaldes fra forbrugerne/slutbrugerne.

Ved risikovurderingen bør der bl.a. tages hensyn til:

- Såvel umiddelbar, kortsigtet som langsigtet indvirkning på menneskers og dyrs sundhed.
- Kumulative indvirkninger – virkningen forstærkes ved ophobning i kroppen over tid evt. i kombination med andre stoffer.

[Fødevareforordningen, artikel 14](#)

15.2 Risikovurderingen er uklar – fødevarer og foder

I nogle tilfælde er risikovurderingen uklar og beskriver ikke de elementer, der skal indgå i en risikovurdering. Fødevarestyrelsen vil da anmode den, der har udført risikovurderingen, fx en forskningsinstitution, om at beskrive elementerne mere fyldestgørende. Hvis det ikke kan lade sig gøre, fx fordi der ikke er tilstrækkelige videnskabelige data, kan produktet som udgangspunkt ikke betragtes som farligt. Se dog afsnit [15.3 Brug af forsigtighedsprincippet – fødevarer og foder](#).

15.3 Brug af forsigtighedsprincippet – fødevarer og foder

Forsigtighedsprincippet bruges i situationer, hvor det på baggrund af eksisterende oplysninger kan påvises, at der er mulighed for skadelige virkninger for sundheden, men der stadig er videnskabelig usikkerhed om produktet. Det kan fx være i situationer, hvor det ikke er muligt at udarbejde en risikovurdering, eller hvor det ikke er muligt at konkludere ud fra eksisterende videnskabelige data.

Det kræver nøje overvejelse at bruge forsigtighedsprincippet i forbindelse med tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, og det bliver sjældent brugt.

[Fødevareforordningen, artikel 7, stk. 1](#)

16. Sporbarhed og oplysninger, der identificerer farlige produkter

Uanset, om der er tale om en fødevarer-, foder- eller fødevarerkontaktmaterialevirksomhed, skal virksomheden skaffe en række oplysninger i forbindelse med en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af et produkt. Virksomhedens ansvar og opgaver er de samme med få undtagelser.

Se mere om:

[16.1 Hvad skal virksomheden gøre ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse?](#)

[16.2 Hvilke\(t\) parti\(er\) drejer det sig om?](#)

[16.3 Hvordan kan virksomheden identificere produktet og partiet \(-erne\)?](#)

[16.4 Hvem har leveret partiet \(-erne\) til virksomheden?](#)

[16.5 Hvem har virksomheden leveret produkter fra partiet \(-erne\) til?](#)

16.1 Hvad skal virksomheden gøre ved tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

En virksomhed skal *straks* efter, at den er blevet opmærksom på, at en fødevarer/fødevarerkontaktmateriale ikke overholder kravene til fødevarer sikkerhed, eller et foder ikke overholder kravene til fodersikkerhed, træffe forholdsregler for at informere Fødevarestyrelsen og trække produktet tilbage fra markedet.

[Fødevareforordningen, artikel 19, stk.1](#)

[Fødevareforordningen, artikel 20, stk. 1](#)

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8, stk. 1](#)

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8, stk. 2](#)

”Straks” betyder i denne sammenhæng uden unødigt ophold. Virksomheden skal gå i gang med det samme for at gennemføre en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af fødevaren eller foderet.

Virksomheden skal først samle en række oplysninger for at identificere og afgrænse det konkrete parti. Virksomheden skal bl.a.:

- Afgrænse, hvilke(t) parti(er) det drejer sig om. Se afsnit [16.2 Hvilke\(t\) parti\(er\) drejer det sig om?](#)
- Finde alle oplysninger, der kan identificere produktet og de(t) parti(er), der er omfattet. Se afsnit [16.3 Hvordan kan virksomheden identificere produktet og partiet \(-erne\)?](#)
- Finde oplysninger om, hvem der har leveret partiet(-erne). Se afsnit [16.4 Hvem har leveret partiet \(-erne\) til virksomheden?](#)
- Finde oplysninger om, hvem virksomheden har leveret produkter fra partiet (-erne) til. Se afsnit [16.5 Hvem har virksomheden leveret produkter fra partiet \(-erne\) til?](#) Virksomheden kan vælge at bruge disse skabeloner: [Distributionsliste for aftagere i Danmark](#) og [Distributionsliste for udenlandske aftagere](#).
- Stille oplysningerne til rådighed for Fødevarestyrelsen. Se afsnit [17.4 Information til Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse](#).
- Informere leverandør og aftagere samt forbrugerne. Se afsnit [17 Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarestyrelsen](#) og afsnit [18. Information til forbrugerne/slutbrugerne](#)

Det forudsætter, at virksomheden har et system på plads, så der er **sporbarhed** på de varer, virksomheden håndterer.

Virksomheden skal:

- Identificere fra hvem og til hvem, virksomheden har modtaget eller sendt en given fødevarer, et foder eller et fødevarekontaktmateriale. Det gælder dog ikke for den endelige forbruger eller slutbruger, der ikke samtidig er en virksomhed.
- Have et system på plads, så virksomheden kan udlevere de nødvendige oplysninger til Fødevarestyrelsen.

[Fødevareforordningen, artikel 18, stk. 2](#)

[Fødevareforordningen, artikel 18, stk. 3](#)

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 17, stk. 2](#)

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 17, stk. 3](#)

Fødevarer, foderet eller fødevarekontaktmaterialet skal være tilstrækkeligt mærket eller på anden måde identificeret, så der er sporbarhed. Varen skal med andre ord kunne følges gennem alle handels- og distributionsled.

[Fødevareforordningen, artikel 18, stk. 4](#)

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 15](#)

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 17, stk. 3](#)

Der kan være særlige krav til, hvordan virksomheden skal opbevare oplysninger om sporbarhed. Det gælder for fx animalske biprodukter. Virksomheden skal dog altid have følgende oplysninger klar:

- Navn og adresse på leverandøren samt oplysninger, der identificerer det produkt, der er modtaget.
- Navn og adresse på modtageren samt oplysninger, der identificerer det produkt, der er leveret.
- Dato og evt. tidspunkt for leverancen.
- Mængde, der er leveret.

[Fødevareforordningen, artikel 18, stk. 2](#)

[Fødevareforordningen, artikel 18, stk. 3](#)

[Kommissionens vejledning til fødevareforordningens artikel 18](#)

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 17, stk. 2](#)

[Fødevarekontaktmaterialeforordningen, artikel 17, stk. 3](#)

[Biproduktforordningerne](#)

16.2 Hvilke(t) parti(er) drejer det sig om?

Virksomheden skal starte med at afgrænse det parti af fødevarer, foder eller fødevarekontaktmaterialer, der skal trækkes tilbage fra markedet eller tilbagekaldes fra forbrugerne/slutbrugerne. Virksomheden skal bl.a. undersøge, om flere partier af samme produkt eller evt. andre produkter også skal trækkes tilbage.

Virksomheden skal forsøge at finde ud af, hvad der er årsag til fejlen eller afvigelsen, og hvornår den er opstået. På den måde kan virksomheden afgrænse, hvilke partier den skal

trække tilbage fra markedet eller kalde tilbage fra forbrugerne/slutbrugerne og sikre, at fejlen bliver rettet og ikke sker igen.

Hvis der er en **fejl eller afvigelse ved en råvare eller ingrediens**, som kræver tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, skal virksomheden:

- Sikre, at alle relevante partier, hvori råvaren indgår, bliver omfattet af tilbagetrækningen og tilbagekaldelsen.
- Stoppe med at bruge råvaren, så snart virksomheden får mistanke om, at råvaren er farlig eller ikke overholder lovgivningen.
- Vurdere produkter, der er produceret med den fejlbehæftede råvare, uafhængigt af vurderingen af råvaren. I vurderingen af produktet skal virksomheden bl.a. tage hensyn til årsagen til fejlen og andelen af råvaren i det færdige produkt.
- Virksomheden skal overveje, om der fx kan være sket overførsel til andre partier af det berørte produkt eller til andre produkter ved krydsforurening fra procesudstyr. I disse tilfælde kan det være nødvendigt at tilbagetrække eller tilbagekalde alle partier produceret på dette udstyr mellem fx to rengøringer.
- Hvis et **produkt har overskredet sidste anvendelsesdato/bedst før dato** skal virksomheden overveje, om produktet kan være nedfrosset hos aftagervirksomheder eller hos forbrugeren eller kan være brugt til produktion af et andet produkt. Virksomheden skal give disse oplysninger til Fødevarestyrelsen som konkret vurderer, om produktet skal tilbagetrækkes eller tilbagekaldes, selvom produktet ikke længere er på markedet.

Virksomheden skal altså gennemgå de processer, som produktet har været igennem, og undersøge, om produktet stadig kan være tilgængeligt for forbrugeren. Først derefter kan virksomheden beslutte, om der kan være andre partier eller produkter, der også skal trækkes tilbage eller tilbagekaldes.

Hvis en virksomhed blot forhandler og ikke ændrer på produktet, vil overvejelserne ofte begrænse sig til at prøve at finde ud af, om andre partier af samme produkt har samme fejl. Det kan være en synlig fejl, fx en fejl i mærkningen, eller et ændret udseende, fx vækst af mug.

16.3 Hvordan kan virksomheden identificere produktet og partiet (-erne)?

En virksomhed, som skal starte en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, skal finde så mange oplysninger om produktet, som muligt. Oplysningerne er vigtige for at give præcis information om produktet videre til både leverandør, aftagere, Fødevarestyrelsen og evt. til forbrugerne.

[Fødevareforordningen, artikel 18](#)

[Kommissionens vejledning til fødevareforordningens artikel 18](#)

I praksis vil kravene til oplysninger om identifikation af produktet og partiet typisk være opfyldt, hvis virksomheden har disse oplysninger:

- Varebetegnelse eller handelsnavn.
- Partiets batchnummer, partinummer, lotnummer eller referencenummer.
- Produktionsdato.
- Sidste anvendelsesdato, mindst holdbar til eller bedst før dato.
- Nettovægt /nettoindhold.
- EAN-stregkode nummer.
- Gerne et billede/foto af produktet og dets mærkning.
- For nogle produkter er der krav om supplerende obligatoriske sporbarhedsoplysninger (fx for oksekød og hakket oksekød).

Hvis virksomheden har besluttet at tilbagetrække eller tilbagekalde et produkt på baggrund af en konkret undersøgelse af produktet, skal virksomheden på forlangende kunne fremvise dokumentation af fejlen, fx i form af en analyseattest.

En virksomhed, der har modtaget produktet fra en anden virksomhed, der allerede har startet en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, vil typisk modtage oplysningerne ovenfor i en meddelelse om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse. Den modtagende virksomhed skal videreføre tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen ud fra disse oplysninger, hvis ikke der er sket forarbejdning i modtagervirksomheden. Hvis modtagervirksomheden har brugt den tilbagetrukne fødevarer i produktionen, skal der tages stilling til, om også dette produkt kan være omfattet af tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen.

16.4 Hvem har leveret partiet (-erne) til virksomheden?

Virksomheden skal have et system, der sikrer, at virksomheden kan spore et produkt et led frem og et led tilbage. Det er vigtigt, at sporbarhed i hver enkelt fødevarer- eller fodervirksomhed er designet til at følge den fysiske strøm af produkter. Virksomheden skal være i stand til at identificere, hvorfra den har modtaget et produkt.

[Fødevarerforordningen, artikel 18](#)

[Kommissionens vejledning til fødevarerforordningens artikel 18](#)

Oplysninger om, hvem der har leveret et produkt til virksomheden, og hvor meget der er leveret til virksomheden, vil normalt stå på de handelsdokumenter eller følgesedler og fakturaer, som følger produktet ved levering.

Handelsdokument eller følgeseddel og fakturaer er virksomhedens dokumentation for, hvad og hvor meget virksomheden har modtaget af et produkt.

Importøren af et produkt skal også finde certifikaterne mv. fra forsendelsen, da de indeholder oplysninger om produktets sporbarhed. Virksomheden bør derfor have disse dokumenter lettilgængelige.

16.5 Hvem har virksomheden leveret produkter fra partiet (-erne) til?

Virksomheden skal have et system, der sikrer sporing af et produkt ét led frem og ét led tilbage. Det er vigtigt, at sporbarhed i hver enkelt fødevarer- eller foderstofvirksomhed er designet til at følge den fysiske strøm af produkter. Virksomheden skal være i stand til at identificere, hvortil virksomheden har leveret et produkt – eller produkter produceret med produktet i.

[Fødevarerforordningen, artikel 18](#)

[Kommissionens vejledning til fødevarerforordningens artikel 18](#)

Virksomheden skal have en fortegnelse over de virksomheder, der har modtaget partiet (-erne). Oplysningerne skal mindst indeholde:

- Virksomhedens navn, adresse, postnummer og by.

Fodervirksomheder skal udarbejde dokumentation for, hvilke råvarer der er brugt i det færdige produkt. Ved levering til en fodervirksomhed eller en slutbruger skal der altid følge dokumentation med om sammensætningen af foderet samt navn og adresse på køberen.

Virksomheden kan vælge at bruge denne Excel-skabelon: [Distributionsliste for aftagere i Danmark](#) til at lave en liste over modtagervirksomheder eller tilsvarende Excel-udtræk fra virksomhedens system.

Det er ikke altid muligt for virksomheden indenfor rimelig tid at finde de nøjagtige aftagere af et bestemt produkt. Virksomheden skal da forsøge at afgrænse, hvilke aftagere der kan have fået produktet, fx på baggrund af tidspunktet for modtagelse af produktet. Kan det ikke lade sig gøre, kan det blive nødvendigt at udtrække en liste over alle virksomhedens aftagere.

Hvis et produkt er leveret til modtagere udenfor Danmark, skal virksomheden også finde en kopi af relevante handelsdokumenter eller fakturaer og/eller følgesedler for de konkrete forsendelser. Eksportører skal også finde relevante certifikater på forsendelsen. Alternativt skal virksomheden udarbejde en liste over de udenlandske modtagervirksomheder. Virksomheden kan vælge at bruge denne Excel-skabelon: [Distributionsliste for udenlandske aftagere](#) eller tilsvarende Excel-udtræk fra virksomhedens system.

17. Information om tilbagetrækning/tilbagekaldelse til andre virksomheder og Fødevarerstyrelsen

Uanset om der er tale om en fødevarer-, foder- eller en fødevarerkontaktmaterialevirksomhed, skal virksomheden informere sine leverandører, sine aftagere af produktet og Fødevarerstyrelsen i forbindelse med en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af et produkt. Virksomhedens ansvar og opgaver er de samme med få undtagelser.

Se mere om:

[17.1 Hvad skal virksomheden gøre for at informere andre virksomheder og Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?](#)

[17.2 Information til leverandøren om tilbagetrækning/tilbagekaldelse](#)

[17.3 Information til aftagere om tilbagetrækning/tilbagekaldelse](#)

[17.4 Information til Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse](#)

17.1 Hvad skal virksomheden gøre for at informere andre virksomheder og Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse?

Det er virksomhedens ansvar at informere dem, der er involveret i en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse. Virksomheden skal derfor:

- Informere leverandøren om, at virksomheden har igangsat en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse.
- Informere aftagerne om, at virksomheden har igangsat en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse.
- Informere Fødevarestyrelsen om, at virksomheden har igangsat eller viderefører en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse.

Se mere om:

[17.2 Information til leverandøren om tilbagetrækning/tilbagekaldelse](#)

[17.3 Information til aftagere om tilbagetrækning/tilbagekaldelse](#)

[17.4 Information til Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse](#)

17.2 Information til leverandøren om tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Virksomheden skal hurtigt informere sin leverandør om, at virksomheden har igangsat en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse. Virksomheden kan med fordel bruge denne skabelon:

[Informationsbrev til leverandøren.](#)

Informationerne til leverandøren er:

- Fuld information om produktet (-erne) og partiet (-erne).
- Årsagen til tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen.
- Evt. risiko ved produktet.
- Hvad virksomheden har gjort i sagen (fx hvad der stadig er på lager, om aftagere er kontaktet, og om Fødevarestyrelsen er informeret).

Se også afsnit [16.3 Hvordan kan virksomheden identificere produktet og partiet \(-erne\)?](#)

Virksomheden kan sende informationen fx pr. e-mail, fax, elektronisk system mellem leverandør og aftagere eller telefonisk med eftersendelse af brev. Det vigtigste er, at informationen sker hurtigt og effektivt, at virksomheden kan dokumentere, at oplysningerne er videregivet til leverandøren, og at virksomheden har sikret sig, at oplysningerne er modtaget.

Hvis oplysningerne gives til leverandøren telefonisk, bør virksomheden notere, hvem der er talt med, hvornår og om hvad.

17.3 Information til aftagere om tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Virksomheden skal hurtigt informere sine aftagere om, at virksomheden har startet en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse. Dette gælder ikke for detailforretninger, der kun sælger produkter til den endelige forbruger. De kan se bort fra dette afsnit og gå direkte til afsnit 17.4 og 18.

Virksomheden kan med fordel bruge denne skabelon: Information af aftagere om, at virksomheden har igangsat en tilbagetrækning/tilbagekaldelse.

Informationerne til aftagerne er:

- Fuld information om produktet (-erne) og partier (-erne). Se afsnit 16.2 Hvilke(t) parti(er) drejer det sig om?
- Årsag til tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen.
- Evt. risiko ved produktet.
- Hvad virksomheden har gjort i sagen (fx om aftagere/leverandør er kontaktet og om Fødevarestyrelsen er informeret).
- Hvad virksomheden forventer, at aftageren af produktet skal gøre (fx returnere eller kassere produktet), og at de skal videreføre tilbagetrækningen til deres aftagere osv.

Virksomheden kan sende informationen pr. e-mail, elektronisk system mellem leverandør og aftagere, fax eller telefonisk med eftersendelse af brev. Det vigtigste er, at informationen sker hurtigt og effektivt, at virksomheden kan dokumentere, at oplysningerne er videregivet til aftagerne, og at virksomheden har sikret sig, at oplysningerne er modtaget.

Hvis virksomheden giver oplysningerne til aftagerne telefonisk, bør virksomheden notere, hvem der er talt med, hvornår og om hvad. Hvis virksomheden ikke har fået fat på en kontaktperson hos en aftager, skal virksomheden skrive ned, hvad virksomheden har gjort for at sikre, at aftagerne bliver orienteret om tilbagekaldelsen.

Udenlandske aftagere skal orienteres om tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen på lige fod med danske aftagere.

17.4 Information til Fødevarestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Virksomheden skal straks informere Fødevarestyrelsen om, at virksomheden har et produkt der skal trækkes tilbage eller kaldes tilbage, og om de tiltag virksomheden træffer for at forhindre risikoen.

Pligten til at informere gælder ikke, hvis

- partiet i sin helhed er stoppet, inden det er markedsført (fødevarer, fødevarekontaktmaterialer) fra det første led i handelskæden og stadig befinder sig hos producenten eller importøren, eventuelt på et eksternt lager, men stadig under virksomhedens umiddelbare kontrol, eller
- partiet i sin helhed er stoppet, inden det er klargjort til markedsføring (foder) fra det første handelsled i kæden, og stadig befinder sig hos producenten eller importøren.

Det er ikke nødvendigt at kontakte Fødevarestyrelsen og aktivt videregive oplysningerne nedenfor hvis en dansk leverandør har igangsat en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, og din virksomhed ikke selv har enten:

- brugt produktet i produktionen af et andet produkt, eller
- din virksomhed ikke har solgt det til aftagere udenfor Danmark,

Oplysningerne skal dog være umiddelbart tilgængelige på forespørgsel fra Fødevarestyrelsen.

De oplysninger, der skal stilles til rådighed for Fødevarestyrelsen, er:

- Oplysninger om afgrænsning af, hvilke(t) parti(er) af hvilke(t) produkt(er) der er omfattet af tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen. Se afsnit 16.2 Hvilke(t) parti(er) drejer det sig om?
- Oplysninger om risikoen ved produktet og årsagen til tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen (fx i form af en analyseattest eller en meddelelse fra leverandør).
- Oplysninger, der identificerer produktet pr. parti. Se afsnit 16.3 Hvordan kan virksomheden identificere produktet og partiet (-erne)?
- Oplysninger om leverandør. Se afsnit 16.4 Hvem har leveret partiet (-erne) til virksomheden?
- Oplysninger om aftagere. Se afsnit 16.5 Hvem har virksomheden leveret produkter fra partiet (-erne) til?
- Hvad virksomheden har gjort i forbindelse med tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen.
- Virksomhedens kontaktperson med telefonnummer – også uden for kontortid.

Virksomheden skal hurtigst muligt kontakte og informere Fødevarestyrelsen, også selvom virksomheden ikke har fundet alle oplysninger frem. Virksomheden kan eftersende de resterende oplysninger.

Virksomheden kan bruge [kontaktformularen](#) på Fødevarestyrelsens hjemmeside til at informere Fødevarestyrelsen og til at sende de relevante oplysninger. Udenfor Fødevarestyrelsens åbningstid bør virksomheden også kontakte Fødevarevagten for at være sikker på, at materialet om tilbagetrækningen bliver set rettidigt.

Virksomheden kan kontakte Fødevarestyrelsen på:

<http://www.foedevarestyrelsen.dk/OmFoedevarestyrelsen/Kontakt/Sider/Forside.aspx>

Fødevarevagten kan kontaktes uden for Fødevarestyrelsens normale åbningstid:

<https://www.foedevarestyrelsen.dk/OmFoedevarestyrelsen/Kontakt/Sider/Forside.aspx>

18. Information til forbrugerne/slutbrugerne

En virksomhed skal informere forbrugerne eller slutbrugerne, når den tilbagekalder en fødevarer, et foder eller et fødevarerkontaktmateriale.

Se mere om:

[18.1 Hvad skal virksomheden gøre for at informere forbrugerne/slutbrugerne om tilbagekaldelsen?](#)

[18.2 Pressemeddelelse](#)

[18.3 Opslag på salgsstedet](#)

[18.4 Særligt for virksomheder med salg via internettet](#)

[18.5 Særligt for fodervirksomheder](#)

18.1 Hvad skal virksomheden gøre for at informere forbrugerne/slutbrugerne om tilbagekaldelsen?

Hvis en virksomhed har produceret, importeret eller samhandlet en farlig fødevarer, et foder eller et fødevarerkontaktmateriale i færdigpakket og mærket stand bestemt til salg til forbrugerne eller slutbrugerne, skal virksomheden informere forbrugerne eller slutbrugerne så effektivt og nøjagtigt som muligt om baggrunden for, at produktet kaldes tilbage.

Pligten til at informere forbrugerne gælder også for cateringvirksomheder som leverer til blandt andet frokostordninger eller selskaber. Modtagerne i disse situationer er ofte ikke en anden fødevareraktivitet, men selskaber eller medarbejdere, som skal betragtes som forbrugere.

[Fødevarerforordningen, artikel 19, stk. 1](#)

[Fødevarerforordningen, artikel 20, stk. 1](#)

[Kommissionens vejledning til fødevarerforordningens artikel 19 og 20](#)

[Fødevarerkontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8, stk. 2](#)

Formålet med at informere forbrugerne eller slutbrugerne om, at en fødevarer, et foder eller et fødevarerkontaktmateriale kaldes tilbage, er at stoppe brugen af produktet, og at forbrugere eller slutbrugerne leverer produktet tilbage eller kasserer det.

Virksomheden kan – afhængigt af omfanget af distributionen af produktet – informere forbrugerne eller slutbrugerne på flere måder:

- Udsende en pressemeddelelse.
- Lave et opslag på salgsstedet, fx skilte eller digitale skærme.
- Tage direkte kontakt til den enkelte forbruger eller slutbruger.

Se mere om:

[18.2 Pressemeddelelse](#)

[18.3 Opslag på salgsstedet](#)

[18.4 Særligt for virksomheder med salg via internettet](#)

[18.5 Særligt for fodervirksomheder](#)

18.2 Pressemeddelelse

Virksomheden kan udsende en pressemeddelelse for via medierne at informere forbrugerne eller slutbrugerne med oplysninger om den tilbagekaldte fødevarer, foder eller fødevarer-kontaktmateriale. Virksomheden kan supplere med at lægge pressemeddelelsen ud på virksomhedens egen hjemmeside.

Pressemeddelelsen bør indeholde:

- En overskrift, der kort beskriver problemet, fx "Fund af metalsplinter i forloren skildpadde".
- Produktnavn, lot- eller batch-nummer, produktionsdato, holdbarhedsdato, EAN-nummer, nettoindhold og evt. foto af varen.
- Oplysninger om, hvor varen er solgt.
- Navn og adresse på virksomheden, der kalder varen tilbage.
- Baggrund for tilbagekaldelsen.
- Beskrivelse af risiko ved varen.
- Vejledning til forbrugere, der har købt varen.
- Evt. oplysning om kontaktperson.

Se også: [Forslag til pressemeddelelse](#).

[Fødevarerforordningen, artikel 19, stk. 1](#)

Afhængigt af omfanget af distributionen kan virksomheden sende pressemeddelelsen via e-mail eller fax til de største danske landsdækkende medier som Ritzau Bureau (ritzau@ritzau.dk, tlf. 33 30 00 00), eller til lokale nyhedsmedier.

I nogle tilfælde er en fødevarer, et foder eller et fødevarerkontaktmateriale produceret som et ”**private label**” for en anden virksomhed. Producentvirksomheden kan da aftale med ejeren af det ”private label”, at ejeren står som afsender af pressemeddelelsen og dermed som den virksomhed, der er ansvarlig for tilbagekaldelsen. Fødevarerstyrelsen skal underrettes i den konkrete sag. Aftalen, der er indgået mellem de to virksomheder, ændrer ikke på producentens pligter i øvrigt efter fødevarerforordningen.

18.3 Opslag på salgsstedet

I nogle tilfælde er det mest effektivt, at virksomheden informerer forbrugerne eller slutbrugerne via et opslag på salgsstedet, fx på skilte eller digitale skærme. Det kan være effektivt, når der er tale om enkelte salgssteder eller specialforretninger med en fast lokal kundekreds, som kommer i butikken ofte.

For større virksomhedskæder og ved udbredt distribution bør virksomheden udsende en pressemeddelelse evt. suppleret med opslag på salgsstedet, virksomhedens hjemmeside eller sociale medier.

Se også:

18.2 Pressemeddelelse

18.4 Særligt for virksomheder med salg via internettet

Virksomheder med salg via internettet kan tage direkte kontakt til de enkelte forbrugere eller slutbrugere i stedet for at udsende en pressemeddelelse. Virksomhederne har ofte kontaktoplysninger på de forbrugere eller slutbrugere, som har købt produkterne og kan derfor hurtigt og effektivt kontakte dem, fx via e-mail.

[Fødevarerforordningen, artikel 19, stk. 1](#)

18.5 Særligt for fodervirksomheder

Fodervirksomheder, der ikke har kontantsalg skal vide, hvem de leverer foder til. Aftagerne eller slutbrugerne er normalt registrerede besætninger, som får leveret et bestemt parti foder. Fodervirksomheden har derfor mulighed for at kontakte slutbrugerne direkte. Det vil da som udgangspunkt ikke også være nødvendigt at udsende en pressemeddelelse.

Hvis foderet er solgt ved kontantsalg eller fra en detailbutik, og virksomheden ikke kender slutbrugerens identitet, skal virksomheden udsende en pressemeddelelse eller lave et opslag på salgsstedet. Virksomheden må vælge den form, der er mest effektiv for at nå målgruppen. Se afsnit 18.3. Opslag på salgsstedet.

19. Hvad sker der, hvis virksomheden ikke trækker tilbage/kalder tilbage?

Det kan få konsekvenser, hvis en virksomhed ikke tilbagetrækker eller tilbagekalder en fødevarer, et foder eller et fødevarerkontaktmateriale, der er vurderet farligt.

Se mere om:

19.1. Sanktionering og offentliggørelse

19.1 Sanktionering og offentliggørelse

Hvis en virksomhed vælger ikke at tilbagetrække eller tilbagekalde en fødevarer, et foder eller et fødevarerkontaktmateriale, der kan være farligt, eller virksomheden ikke har foretaget tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen tilstrækkeligt, kan Fødevarestyrelsen sanktionere forholdet.

Se mere om sanktionering i Kontrolvejledningen.

20. Fødevarestyrelsens rolle i forbindelse med tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Fødevarestyrelsens rolle i forbindelse med virksomhedernes tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af produkter er først og fremmest at koordinere og kontrollere, at processen forløber effektivt. Fødevarestyrelsen skal også informere andre landes myndigheder og informere offentligheden, når det er nødvendigt.

Se mere om, hvad Fødevarestyrelsen skal gøre i praksis ved tilbagetrækning eller tilbagekaldelse:

20.1 Fødevarestyrelsens vurdering af farlighed

20.2 Fødevarestyrelsens ansvar for at indhente oplysninger om produkt, oprindelse m.m.

20.3 Fødevarestyrelsens udsendelse af web-alert og pressemeddelelse

20.4 Fødevarestyrelsens information til EU Rapid Alert systemet

20.5 Fødevarestyrelsens kontrol med forløb af tilbagetrækning/tilbagekaldelse

20.6 Fødevarestyrelsens information om farlige produkter, som ikke markedsføres i Danmark

Se også:

21. Begrænsning af hvilke oplysninger der kan offentliggøres

20.1 Fødevarestyrelsens vurdering af farlighed

Som oftest er det virksomhederne, der vurderer om ét af deres produkter er farlige. I nogle situationer er det dog Fødevarestyrelsen, der vurderer, om en fødevarer, et foder eller et fødevarerkontaktmateriale er farligt efter fødevarerforordningens artikel 14 eller 15 eller efter fødevarerkontaktmaterialebekendtgørelsens § 8, stk. 1.

Det kan være aktuelt, hvis Fødevarestyrelsen:

- har udtaget en prøve til undersøgelse af et produkt,
- har observeret et forhold i forbindelse med et tilsyn, eller
- har fået besked fra en udenlandsk myndighed om, at et produkt bliver trukket tilbage eller kaldt tilbage (enten bilateralt eller via Rapid Alert Systemet, RASFF).

Fødevarestyrelsen prøver da at klarlægge:

- baggrunden for, at produktet skal bedømmes farligt, eller
- om Fødevarestyrelsen skal indhente en risikovurdering fra en uafhængig instans.

Hvis Fødevarestyrelsen vurderer, at produktet er farligt, vil styrelsen informere virksomheden om, at produktet er vurderet farligt, og at virksomheden skal starte en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse.

Hvis virksomheden selv har overvejet eller allerede har startet en tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, vil der ikke nødvendigvis være brug for, at Fødevarestyrelsen vurderer, om produktet er farligt. Når der er usikkerhed om, hvorvidt et produkt skal vurderes farligt eller ikke, indhenter Fødevarestyrelsen en risikovurdering.

20.2 Fødevarestyrelsens ansvar for at indhente oplysninger om produkt, oprindelse m.m.

Oplysninger om produkt, oprindelse m.m. er nødvendige for, at Fødevarestyrelsen kan koordinere arbejdet med tilbagetrækning eller tilbagekaldelse og kan kontrollere, om tilbagetrækningen forløber effektivt.

Oplysningerne skal Fødevarestyrelsen også bruge til at melde ud til offentligheden, hvis produktet er solgt til den endelige forbruger, og til andre landes myndigheder, eller hvis produktet kommer fra eller er sendt til andre lande (inkl. Grønland og Færøerne) end Danmark.

20.3 Fødevarestyrelsens udsendelse af web-alert og pressemeddelelse

Fødevarestyrelsen kan informere offentligheden på flere måder, men typisk sker det ved en web-alert. Fødevarestyrelsen kan også udsende en nyhed eller en pressemeddelelse.

[Fødevareforordningen, artikel 10](#)

En web-alert er en kort faktuel orientering på Fødevarestyrelsens hjemmeside www.fvst.dk under punktet ”Tilbagetrukne fødevarer” om fødevarer eller fødevarekontaktmaterialer der kaldes tilbage fra forbrugerne.

Virksomheder og forbrugere kan abonnere på web-alerts og pressemeddelelser fra Fødevarestyrelsen. Web-alerten indeholder oplysninger om:

- Hvilket produkt der er tale om.
- Oplysninger om, hvor produktet er solgt.
- Hvilken virksomhed der kalder produktet tilbage.
- Årsag til tilbagekaldelsen.
- Beskrivelse af risici ved produktet.
- Råd til forbrugerne/aftagerne.

Fødevarestyrelsen udsender nyheder eller pressemeddelelser i de tilbagekaldelsessager, hvor virksomheden enten ikke selv vil eller ikke kan udsende en pressemeddelelse, samt i sager hvor pressemeddelelsen fra virksomheden ikke er fyldestgørende.

Herudover kan Fødevarestyrelsen vælge at udsende en nyhed eller pressemeddelelse i større og komplicerede sager, fx ved tilbagekaldelser i forbindelse med fødevarebårne udbrud.

[Fødevareforordningen, 17, stk. 2](#)

Fødevarestyrelsen offentliggør også tilbagekaldelser af fødevarekontaktmaterialer med en web-alert, fordi fødevarekontaktmaterialet kan have en effekt på de fødevarer, det kommer i kontakt med.

[Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen, § 8, stk. 2](#)

Der er forskel på, hvordan og hvornår offentliggørelse sker for fødevarer, fødevarekontaktmaterialer og foder.

For *fødevarer* lægger Fødevarestyrelsen en web-alert ud på styrelsens hjemmeside på www.fvst.dk i alle tilbagekaldelsessager, når fødevaren er markedsført til den endelige forbruger og stadig må forventes at være indenfor holdbarheden.

Fødevarestyrelsen kan også sende en web-alert ud i de sager, hvor en fødevare har overskredet holdbarheden. Det beror på en konkret vurdering af risikoen, og hvorvidt der er en rimelig sandsynlighed for, at fødevaren stadig kan være opbevaret hos den endelige forbruger.

For *fødevarekontaktmateriale* lægger Fødevarestyrelsen en web-alert på styrelsens hjemmeside på www.fvst.dk, hvis fødevarekontaktmaterialet er markedsført til forbrugerne.

I *fodersager* bliver der ikke udsendt en web-alert i tillæg til den pressemeddelelse, som virksomheden evt. selv skal sende ud. Fødevarestyrelsen kan udsende en pressemeddelelse, hvis fodervirksomheden ikke er i stand til at informere slutbrugerne direkte og ikke selv vil eller kan udsende en pressemeddelelse.

20.4 Fødevestyrelsens information til EU Rapid Alert systemet

Hvis en farlig fødevarer, et foder eller et fødevarerkontaktmateriale enten er importeret, samhandlet fra et andet EU-land og/eller er solgt til modtagere i et andet land, skal Fødevestyrelsen straks informere EU Kommissionens hurtige varslingsystem for fødevarer og foder, EU Rapid Alert systemet (RASFF). Kommissionen videregiver straks oplysningerne til de øvrige medlemsstater.

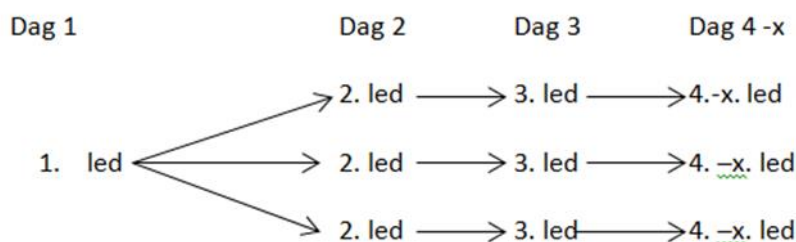
Fødevarerforordningen, artikel 50

[Forordning 16/2011 – gennemførelsesbestemmelserne til artikel 50 i Fødevarerforordningen](#)

20.5 Fødevestyrelsens kontrol med forløb af tilbagetrækning/tilbagekaldelse

Fødevestyrelsen skal kontrollere, at virksomhedens tilbagetrækning eller tilbagekaldelse forløber effektivt. Det sker via stikprøvekontrol umiddelbart i forlængelse af tilbagetrækningen eller tilbagekaldelsen.

Kontrollen omfatter som oftest et begrænset antal virksomheder i alle led af handelskæden efter et bestemt mønster (se figuren nedenunder) og varer gerne få dage.

Normalt udvælger Fødevestyrelsen tre virksomheder i 2. led til kontrollen og for hver af disse virksomheder én af deres modtagere i 3. led osv., indtil sidste led i handelskæden (se figuren ovenover). Stikprøvestørrelsen kan ændres efter behov og sagens alvor.

Virksomhederne bliver udvalgt tilfældigt blandt de virksomheder, som ifølge oplysningerne har modtaget produktet.

Se mere om:

16.5 Hvem har virksomheden leveret produkter fra partiet (-erne) til?

17.4 Information til Fødevestyrelsen om tilbagetrækning/tilbagekaldelse.

Kontrollen udføres som udgangspunkt ved et tilsyn i virksomheden, og nogle gange telefonisk med evt. eftersendelse af materiale.

Formålet er at kontrollere, om virksomheden er informeret om tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af produktet, og om virksomheden har handlet, som den skal.

Hvis kontrollen viser, at tilbagetrækningen ikke er forløbet, som den skal, vil Fødevarestyrelsen forsøge at afklare, hvad der er sket og hvorfor. I den situation vurderer Fødevarestyrelsen også, om kontrollen skal udvides til flere virksomheder.

20.6 Fødevarestyrelsens information om farlige produkter, som ikke markedsføres i Danmark

Fødevarestyrelsen får af og til oplysninger om fødevarerikkerhedsmæssige problemer via Rapid Alert Systemet (RASFF) eller via WHO's Infosan netværk. Oplysningerne vedrører ikke nødvendigvis danske virksomheder eller fødevarer eller fødevarekontaktmaterialer på det danske marked.

Fødevarestyrelsen informerer relevante brancher, hvis der er en generel interesse i at gøre opmærksom på et problem, som måske kan komme til at berøre danske virksomheder.

21. Begrænsning af oplysninger der kan offentliggøres - tavshedspligt/aktindsigt

Fødevarestyrelsen skal informere offentligheden, hvis en fødevare, et foder eller et fødevarekontaktmateriale udgør en risiko. Der er særlige regler, der begrænser, hvilke oplysninger Fødevarestyrelsen kan give til offentligheden i fx pressemeddelelser og webalerts.

Se mere om:

21.1 Fødevarestyrelsens pligt til at informere offentligheden

21.1 Fødevarestyrelsens pligt til at informere offentligheden

Fødevarestyrelsen skal informere offentligheden, hvis en fødevare, et foder eller et fødevarekontaktmateriale kan udgøre en risiko for menneskers eller dyrs sundhed.

[Fødevareforordningen, artikel 10](#)

[Fødevareforordningen, artikel 17, stk. 2](#)

Informationen til offentligheden om en risiko er begrænset af regler om tavshedspligt og aktindsigt.

Retten til aktindsigt omfatter ikke sager inden for strafferetsplejen. Fødevarestyrelsen kan derfor ikke offentliggøre oplysninger om sager inden for strafferetsplejen.

[Offentlighedslovens § 19, stk. 1](#)

Tilsvarende vil Fødevarestyrelsen som udgangspunkt heller ikke kunne offentliggøre oplysninger om en virksomheds drifts- eller forretningsforhold (fx mængder produceret og priser), da retten til aktindsigt ikke omfatter oplysninger om enkeltpersoners private og økonomiske forhold.

[Offentlighedslovens § 30, nr. 2](#)

Fødevarestyrelsen kan heller ikke offentliggøre oplysninger, der er omfattet af reglerne om tavshedspligt m.v. uden accept fra den, oplysningen vedrører, med mindre oplysningerne kan anonymiseres tilstrækkeligt effektivt.

[Persondataloven, §§ 6-8](#)

De oplysninger, der typisk er relevante at informere offentligheden om, er oplysninger, som Fødevarestyrelsen normalt offentliggør i en web-alert eller en pressemeddelelse. Dvs. oplysninger om selve produktet og de virksomheder, der har håndteret og/eller markedsført produktet i Danmark, og oplysninger om de virksomheder, som produktet er afsat til i Danmark.

Bilag 1. Oversigt over regler for tilbagetrækning og tilbagekaldelse som er nævnt i vejledningen

National lovgivning i form af love, bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger findes på Retsin-formation:

www.retsinfo.dk

EU-lovgivning i form af forordninger, direktiver og beslutninger findes på EUR-Lex:

<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=da>

Kommissionens vejledninger til fødevarerforordningen findes på hjemmesiden for Generaldirektoratet for Sundhed og Forbrugere:

http://ec.europa.eu/food/safety/index_en.htm

En del af dokumenterne findes også på Fødevarerstyrelsens hjemmeside:

www.fvst.dk

EU-lovgivning

Forordninger

Fødevarerforordningen

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarsikkerheds-autoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed \(som ændret\).](#)

Forordning om fødevarerkontaktmaterialer

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1935/2004 af 27. oktober 2004 om materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer og om ophævelse af direktiv 80/590/EØF og 89/109/EØF \(som ændret\).](#)

Markedsføringsforordningen

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 767/2009 af 13. juli 2009 om markedsføring og anvendelse af foder, ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1831/2003 og ophævelse af Rådets direktiv 79/373/EØF, Kommissionens direktiv 80/511/EØF, Rådets direktiv 82/471/EØF, 83/228/EØF, 93/74/EØF, 93/113/EF og 96/25/EF og Kommissionens beslutning 2004/217/EF \(som ændret\).](#)

Mikrobiologiforordningen

[Kommissionens forordning \(EF\) nr. 2073/2005 af 15. november 2005 om mikrobiologiske kriterier for fødevarer \(som ændret\).](#)

Forordning om bestemte forurenende stoffer i fødevarer

[Kommissionens forordning \(EF\) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer \(som ændret\).](#)

Mærkningsforordningen

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1924/2006 og \(EF\) nr. 1925/2006 og om ophævelse af Kommissionens direktiv 87/250/EØF, Rådets direktiv 90/496/EØF, Kommissionens direktiv 1999/10/EF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF, Kommissionens direktiv 2002/67/EF og 2008/5/EF og Kommissionens forordning \(EF\) nr. 608/2004 \(som ændret\).](#)

Foderhygiejneforordningen

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne \(som ændret\).](#)

TSE-forordningen

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser.](#)

Biproduktforordningen

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1069/2009 af 21. oktober 2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, og om ophævelse af forordning \(EF\) nr. 1774/2002 \(forordningen om animalske biprodukter\) \(som ændret\).](#)

Gennemførselsforordningen

[Kommissionens forordning \(EU\) nr. 142/2011 af 25. februar 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1069/2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, og om gennemførelse af Rådets direktiv 97/78/EF for så vidt angår visse prøver og genstande, der er fritaget for veterinærkontrol ved grænsen som omhandlet i samme direktiv.](#)

Fodertilsætningsstofforordningen

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer \(som ændret\).](#)

Vejledninger til forordninger

Kommissionens vejledning til fødevarerforordningen

[Kommissionens vejledning af 26. januar 2010 om gennemførelse af artikel 11, 12, 14, 17, 18, 19 og 20 i forordning \(EF\) nr. 178/2002 om den generelle fødevarerlovgivning.](#)

Nationale forskrifter

Love

Fødevarerloven

[Lovbekendtgørelse nr. 43 af 12. januar 2016 af lov om fødevarer.](#)

Bekendtgørelser

Fødevarerkontaktmaterialebekendtgørelsen

[Bekendtgørelse nr. 822 af 26. juni 2013 om fødevarerkontaktmaterialer.](#)

Mærkningsbekendtgørelsen

[Bekendtgørelse nr. 1355 af 27. november 2015 om mærkning m.v. af fødevarer.](#)

Bekendtgørelse om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr

[Bekendtgørelse nr. 423 af 17. maj 2016 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarerens egenkontrol med restkoncentrationer.](#)

Foderbekendtgørelsen

[Bekendtgørelse nr. 722 af 14. juni 2016 om foder og foderstofvirksomheder.](#)

Vejledninger

Autorisationsvejledningen

[Vejledning nr. 9007 af 9. januar 2015 om autorisation og registrering af fødevarerens virksomheder m.v.](#)

Mærkningsvejledningen

[Vejledning nr. 9377 af 28. april 2016 om mærkning af fødevarer.](#)

Bilag 2. Definitioner

Der er en række definitioner i fødevarerlovgivningen. På tilbagetrækningsområdet står de væsentligste definitioner i fødevarerforordningen, foderhygiejneforordningen og fødevarerkontaktmaterialeforordningen.

[Fødevarerforordningen](#)

[Foderhygiejneforordningen](#)

[Fødevarerkontaktmaterialeforordningen](#)

Endelige forbruger/slutbruger

Den endelige forbruger af en fødevarer er en forbruger, som ikke anvender varen som led i operationer eller aktiviteter i forbindelse med en fødevarer virksomhed.

[Fødevarerforordningen, artikel 3, nr. 18](#)

Definitionen af endelig forbruger anvendes i denne vejledning også for fødevarer kontaktmaterialer.

For foder anvendes i denne vejledning betegnelsen slutbruger, se under ”slutbruger”.

Fare

Den potentielt sundhedsskadelige virkning, der kan være forbundet med biologiske, kemiske eller fysiske agenser i fødevarer eller foder eller forbundet med fødevarernes eller fodrets tilstand.

[Fødevarerforordningen, artikel 3, nr. 14](#)

Foder

Foder (eller foderstoffer) er alle stoffer eller produkter, herunder tilsætningsstoffer, som, uanset om de er uforarbejdede eller helt eller delvis forarbejdede, er bestemt til at skulle fortæres af dyr.

[Fødevarerforordningen, artikel 3, nr. 4](#)

Forsigtighedsprincippet

Forsigtighedsprincippet tager højde for, at markedsføringen af en fødevarer eller et foder kan begrænses i særlige situationer. Det er situationer, hvor det på baggrund af eksisterende oplysninger kan påvises, at der er mulighed for skadelige virkninger for sundheden, men der stadig er videnskabelig usikkerhed om produktet.

[Fødevareforordningens artikel 7, stk. 1](#)

Foranstaltninger vedtaget ud fra forsigtighedsprincippet må ikke være mere vidtgående end nødvendigt og må ikke hindre handelen mere end nødvendigt for at sikre det høje sundhedsbeskyttelsesniveau.

[Fødevareforordningen, artikel 7, stk. 2](#)

Det kræver derfor nøje overvejelse at bruge forsigtighedsprincippet. Forsigtighedsprincippet kan kun bruges, hvis proceduren i fødevareforordningens artikel 7 bliver fulgt. Dvs., at der fremskaffes yderligere videnskabelige oplysninger med henblik på en mere fuldstændig risikovurdering, samt at både EU-Kommissionen og de øvrige EU-medlemslande bliver inddraget.

Fødevarer

Fødevarer er alle stoffer eller produkter, som, uanset om de er uforarbejdede eller helt eller delvist forarbejdede, er bestemt til eller med rimelighed må antages at skulle indtages af mennesker.

Fødevarer omfatter drikkevarer, tyggegummi og ethvert stof, herunder vand, der bevidst tilsættes fødevarer i forbindelse med deres fremstilling, tilberedning eller behandling.

[Fødevareforordningen, artikel 2](#)

Fødevarekontaktmaterialer

Fødevarekontaktmaterialer er materialer og genstande, der er bestemt til at komme i kontakt med fødevarer eller som med rimelighed kan antages at komme i kontakt med fødevarer eller at afgive deres bestanddele til fødevarer under normale eller forudsigelige anvendelsesforhold.

Det kan fx være emballage til indpakning som bolsjeposer eller kødbakker, maskiner til forarbejdning som hurtighakkere eller håndmixere, og bordplader. Handsker til fx at flytte madvarer og grønsagsskuffer i køleskabe til uindpakkede madvarer er også omfattet.

[Forordningen om fødevarekontaktmaterialer, artikel 3](#)

Markedsføring

Besiddelse af fødevarer eller foder med henblik på salg, herunder udbydelse til salg eller anden overførsel, som finder sted mod eller uden vederlag, herunder selve salget og distributionen og selve den overførsel, der sker på andre måder.

[Fødevareforordningen, artikel 3, nr. 8](#)

Returnering af et produkt til leverandøren som følge af en tilbagetrækning betragtes ikke som markedsføring, da produktet ikke kan omsættes på lovlig vis.

Risikovurdering

En videnskabeligt baseret proces bestående af fire led: konstatering af faren, karakterisering af faren, vurdering af eksponeringen og karakterisering af risikoen.

[Fødevareforordningen, artikel 3, nr. 11](#)

Slutbruger

I denne vejledning anvendes betegnelsen slutbrugeren, når der er tale om foder. Slutbrugeren vil være den virksomhed eller person, der står for at bruge foderet til dyrene, dvs. landmanden eller ejeren af dyrene.